

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

М. Улещук

Serie nouă, nr. 467-468 / noiembrie 2022

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

9 NOIEMBRIE – ZIUA LIMBII UCRAINENE ÎN ROMÂNIA

Republica Moldova, Rusia, Belarus, Lituania, Slovacia, Kazahstan, Canada, Israel, Ungaria, Italia, Brazilia și în multe altele, cu precădere în fostele zone de influență sovietică și în celelalte țări învecinate cu Ucraina.

La baza limbii ucrainene, stă limba protoslava sau slava comună, din care, ulterior, s-au desprins toate celelalte limbi slave, fiind vorbită de slavii estici, din care, mai târziu, s-au format limbile rusă și belorusă. Astfel, limba vorbită în primul stat al slavilor de est, și anume Rusia Kieveană, a fost limba ucraineană. În ciuda existenței

unor trăsături specifice ale limbii ucrainene încă din secolul al XII-lea, se consideră că separarea acesteia de rusă și bielorusă a fost realizată în secolul al XIV-lea, existând încă de atunci o limbă ucraineană literară veche, cu influențe din limba slavonă, dar autentică în originea ei, limbă în care au fost redactate nu numai texte religioase, ci și numeroase acte juridice și administrative, lucrări științifice sau polemice specifice perioadei.

Sfârșitul secolului al XVIII-lea a adus și începutul scrierii în limba ucraineană modernă, a cărei standardizare a pornit de la Ivan Kotlearevski și a cărei perfecționare a fost realizată treptat de mai mulți scriitori, printre care Taras Șevcenko, cel mai de seamă scriitor ucrainean, Ivan Franko și Lesia Ukrainka.

Ca urmare a declarării independenței din anul 1991, ucraineana ca limbă națională a început să se afirme din nou, devenind singura limbă oficială a Ucrainei.

În România, numărul vorbitorilor de limbă ucraineană este de peste 150.000 de persoane, dintre care doar 50.900 s-au declarat etnici ucraineni (conform Recensământului din 2011), aceștia constituind al treilea grup etnic din țară ca mărime, reprezentând 0,3% din totalul populației. Ucrainenii din România trăiesc cu precădere în nordul țării, în zonele apropiate de granița cu Ucraina, în județul Maramureș conviețuind mai bine de jumătate din numărul acestora, și anume 34.027 de persoane.

(Continuare la pagina 9)

Fabian POPOVICI

Din sumar:

- ◆ Din agenda deputatului UUR ➤ pag. 2
- ◆ La 90 de ani de la declanșarea Holodomorului ➤ pag. 3
- ◆ Cronica activității UUR ➤ pag. 4, 5
- ◆ UUR stabilește punți de legătură cu regiunea Cernăuți ➤ pag. 6
- ◆ Ziua Minorităților Naționale, la Sighetu Marmăției ➤ pag. 7
- ◆ Lunca la Tisa, în sărbătoare ➤ pag. 10
- ◆ Artă culinară ucraineană, la Terebești ➤ pag. 11
- ◆ Caravana folclorului ucrainean, la Coștiui ➤ pag. 12
- ◆ Gala maramureșeană din Banat ➤ pag. 12
- ◆ Toamna arădeană – interculturalitate româno-ucraineană ➤ pag. 13
- ◆ Sărbătoare duhovnicească, la Bălcăuți ➤ pag. 14

Poporul ucrainean, deopotrivă cu cel român, reprezintă două popoare care, de-a lungul existenței lor, au trăit în același perimetru european, menținând și creând relații politice, economice, culturale, militare și religioase puternice, lăsând astfel urme semnificative în izvoarele narative și documentare ale acestora. Totodată, poziția geografică a celor două țări a influențat transmiterea unui număr considerabil de împrumuturi lingvistice în ambele direcții, dar și existența ambelor limbi pe teritoriul celor două state. Prin strânsa lor relaționare, Ucraina și România au întreținut și urmărit un curs natural și treptat atât al evoluției limbii ucrainene, care a împrumutat numeroase cuvinte din limba română, cât și al evoluției limbii române, care a moștenit cuvinte din limba ucraineană, ambele îmbogățindu-și vocabularul.

Vecinătatea multicentenară a celor două țări, apartenența la aceeași religie ortodoxă, precum și existența membrilor bilingvi ai celor două societăți, care prin afilierea la culturile populare ale ambelor țări deveneau purtătorii influențelor reciproce, au determinat preluarea și existența elementelor comune în structura prezentelor limbi.

Prin origine, limba ucraineană (українська мова) este o limbă indoeuropeană, aparținând ramurii limbilor slave, mai exact grupului limbilor slave de est, alături de limba rusă și bielorusă. Se estimează că la nivel global există un număr de peste 50 de milioane de vorbitori de limba ucraineană, dintre care mai bine de 37 de milioane doar în Ucraina. Limba ucraineană mai este vorbită în țări precum România, Polonia,

DEMERSURI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR SEMNALATE DE CETĂȚENI

În România există 424 de localități fără medici de familie și 1098 de localități care nu pot acoperi necesarul acestora, potrivit datelor Colegiului Medicilor. Deși autoritățile locale pun la dispoziția medicilor cabinete utilitate și locuințe de serviciu, problema persistă de ani buni. În urma consultărilor cu mai mulți medici de familie și cu reprezentanți ai autorităților locale, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a identificat posibile modificări ale legislației subsecvente asupra căreia ministerul de resort poate acționa pentru a soluționa, parțial, deficitul semnalat.

Extinderea perioadei pentru care se încheie convenția de furnizare a serviciilor medicale între medicii de familie și Casa de Asigurări de Sănătate, privind strângerea numărului minim de persoane și a celei în care un medic nou-venit beneficiază de un venit asigurat, de la 6 luni, cum este în prezent, la 12 luni.

Pentru aprobarea pachetelor de servicii și a contractului-cadru, care reglementează condițiile acordării asistenței medicale în sistemul de asigurări sociale de sănătate, modificările pot fi operate în HG și adoptate anual.

Astfel, Nicolae Miroslov Petrețchi i-a cerut ministrului Sănătății, Alexandru Rafila, să-i comunice instituțional dacă aceste propuneri pot fi introduse în legislație începând cu anul 2023, soluție care ar încuraja tinerii să urmeze rezidențiatul în medicina de familie, deschizându-și cabinete și în zone rurale care au un număr redus de locuitori, cum sunt cele aflate în regiunile de graniță ale României.

După ce, timp de doi ani, s-a implicat activ și a parcurs toate etapele la nivelul Ministerului Apelor și Pădurilor pentru a rezolva problema acută a lemnului de foc necesare pentru încălzirea locuințelor, de această dată, în prag de iarnă, Nicolae Miroslov Petrețchi reluat subiectul în dialogul instituțional cu premierul României Nicolae Ciucă.

Prima discuție asupra acestei probleme, cu care se confruntă în special oamenii din județele aflate la granița României, deputatul a purtat-o cu prim-ministrul la Palatul Victoria, pe 19 septembrie. Ulterior aceluși moment, Guvernul a adoptat o serie de decizii, printre care și plafonarea prețului lemnului de foc.

Măsurile luate nu garantează însă volumul necesar de masă lemnoasă pentru încălzirea locuințelor. De la începutul anului, a fost recoltat un volum de doar 5,5 milioane mc, față de 10 milioane mc din aceeași perioadă a anului trecut, efectele negative fiind resimțite și mai mult în zonele montane, unde lemnul de foc reprezintă sursa exclusivă pentru încălzire.

Soluția evidentă ar fi creșterea volumului de masă lemnoasă, care să fie exploatată și de alte companii din sector, oferindu-se resurse suficiente populației. Aceasta însă nu poate fi aplicată fără armonizarea procedurilor după modele practicate cu succes în alte țări europene. Adaptarea sistemului SUMAL 2.0 la prevederile în vigoare ale Codului Silvic, în sensul introducerii de proceduri diferențiate pentru recoltarea lemnului destinat consumului propriu al proprietarilor de păduri, și reducerea birocrăției excesive pentru aceștia sunt condiții esențiale.

Având în vedere toate cele semnalate, în conformitate cu prevederile Regulamentului Camerei Deputaților, Nicolae Miroslov Petrețchi i-a cerut prim-ministrului Nicolae Ciucă să-i precizeze poziția Executivului cu privire la criza lemnului de foc și deciziile suplimentare care vor fi adoptate pentru combaterea acesteia.

DECLARAȚII POLITICE ÎN CAMERA DEPUTAȚILOR

De la tribuna Camerei Deputaților, Nicolae Miroslov Petrețchi a amintit că, pentru al cincilea an consecutiv, ucrainenii din România sărbătoresc, pe 9 noiembrie, Ziua Limbii Ucrainene, instituită prin Legea nr. 213/2018. Redăm mai jos textul integral al declarației:

„Adoptarea, aproape în unanimitate, de către Parlamentul României, a acestui act normativ pentru instituirea Zilei Limbii Ucrainene este încă o dovadă a recunoașterii rolului minorităților naționale din România, în cazul de față al comunității ucrainene, care este a treia cea mai numeroasă minoritate etnică din România, și care, împreună cu minoritatea românească din Ucraina, formează o punte de legătură între popoarele român și ucrainean.

Pentru orice etnie, o zi importantă în viața comunității este cea legată de sărbătorirea limbii materne, aceasta fiind moștenirea sacră a unui popor, care se transmite din generație în generație, pe cale scrisă sau verbală.

Noi marcăm această zi pe 9 noiembrie, când ucrainenii din întreaga lume sărbătoresc Ziua Scrierii și Limbii Ucrainene. Iar astfel de sărbători sunt o bună ocazie pentru a ne aminti despre importanța limbii ucrainene în România și pentru asigurarea unei mai bune promovări a culturii ucrainene în societatea românească.

ONU consideră că toate acțiunile ce promovează diseminarea limbilor materne servesc nu doar scopului încurajării diversității lingvistice și educației multilingve, ci ajută și la dezvoltarea conștiinței tradițiilor lingvistice și culturale în întreaga lume și la inspirarea solidarității bazate pe înțelegere, toleranță și dialog.

Limba maternă este, în general, cea pe care o persoană o cunoaște cel mai bine, pe care o utilizează cel mai mult, dar și un element foarte important în descoperirea de sine și, probabil, singura care poate reda cu fidelitate ceea ce spune sufletul.

Acum câțiva ani, a fost întocmit un top al celor mai vorbite limbi native din Europa, în care ucraineana ocupa locul 8, iar acest lucru demonstrează că, deși nu este o limbă oficială a Uniunii Europene, iar eu sper că acest lucru se va întâmpla într-un viitor apropiat, rolul limbii ucrainene este în continuă creștere.

Anul acesta sărbătoarea este umbră de războiul din Ucraina, care a izbucnit la 24 februarie, iar poporul ucrainean are nevoie, mai mult ca niciodată, de sprijinul și solidaritatea întregii lumi, inclusiv a României, în fața unei Rusii care încearcă nu doar să distrugă infrastructura, orașele și satele ucrainene, ci chiar să șteargă istoria Ucrainei prin distrugerea, în mod intenționat, a patrimoniului cultural ucrainean, și prin interzicerea limbii ucrainene.

Diversitatea lingvistică reprezintă o sursă de îmbogățire a fiecărei societăți, iar cultura și conservarea limbii sunt componente esențiale ale existenței și conștiinței naționale. Uniunea Ucrainenilor din România are un rol fundamental în promovarea și conservarea limbii și culturii ucrainene în România, dar mai ales pentru consolidarea învățământului în limba maternă, ca element identitar esențial în rândul comunității ucrainene din România, una dintre cele mai importante din punct de vedere cultural, istoric și ca pondere geografică.

Cu toții ar trebui să apreciem, să cunoaștem și să fim mândri de limba maternă, să o transmitem din generație în generație, ca pe un dar, o nestemata, un adevărat tezaur care să unească generații și popoare”.

ACTIVITATE PARLAMENTARĂ

În perioada 8-10 noiembrie, Uniunea Ucrainenilor din România a organizat la București o serie de manifestări, cu ocazia Zilei Limbii Ucrainene, marcată în România, oficial, la data de 9 noiembrie a fiecărui an.

Cu această ocazie, au sosit la București Serhiy Babak, co-președinte al Grupului de prietenie cu România din Rada Supremă a Ucrainei și președinte al Comisiei pentru Educație, Știință și Inovare, împreună cu vicepreședintele aceleiași comisii, Serhiy Kobileshyn. Cei doi oficiali ucraineni au efectuat vizita oficială la București la invitația Parlamentului României.

Agenda vizitei a inclus convorbiri la nivel înalt cu președintele interimar al Senatului, doamna Alina Gorghiu, cu președintele Comisiei pentru Învățământ, doamna Natalia Intotero, cu președintele Grupului parlamentar de prietenie cu Ucraina, domnul Ioan Balan, și cu reprezentantul ucrainenilor în Camera Deputaților, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi. Parlamentarii români și ucraineni și-au exprimat deschiderea pentru un dialog aprofundat și pentru consolidarea cooperării bilaterale dintre parlamentele de la București și Kiev.

În acest context, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a subliniat importanța diplomației parlamentare în soluționarea problemelor de pe agenda bilaterală, precum și pentru avansarea cooperării dintre cele două țări. Deputatul a invocat rolul grupurilor de prietenie ale Parlamentelor celor două țări pentru consolidarea cooperării bilaterale.

Un subiect important pe agenda discuțiilor l-a constituit intensificarea colaborării româno-ucrainene în domeniul educației, cu accent atât pe recunoașterea reciprocă a perioadelor de studiu, inclusiv ale copiilor ucraineni refugiați pe teritoriul României, cât și pe facilitarea accesului la învățământul în limba maternă pentru membrii minorităților naționale, cea română din Ucraina, respectiv cea ucraineană din România.

Observator

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

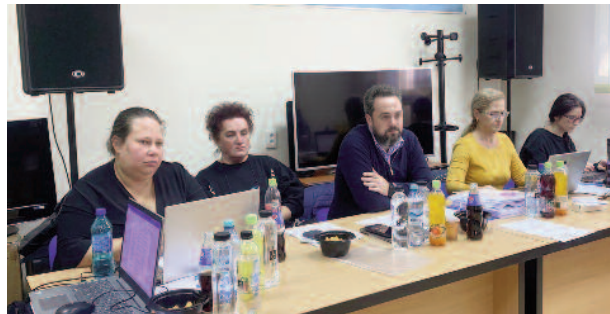
Președintele Uniunii Ucrainenilor din România a convocat pentru data de 20.10.2022, la sediul Filialei Maramureș a UUR din municipiul Sighetu Marmăției, str. Dr. Pop Victor, nr. 18, județul Maramureș, ședința ordinară a Consiliului (Radei) UUR.

Pentru început, atât președintele UUR, cât și membrii Consiliului au purtat dezbateri cu privire la modul în care filialele Uniunii implementează Rezoluția Consiliului UUR nr. 3012/23.09.2022, precum și adoptarea măsurilor necesare pentru îmbunătățirea activității Uniunii Ucrainenilor din România.

În continuarea lucrărilor, departamentul administrativ a prezentat informările realizate de compartimentele resurse umane și contabilitate cu privire la situația financiar-contabilă pentru luna septembrie 2022 și pentru trimestrul al III-lea, precum și rezultatele reieșite atât în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate la nivelul filialelor, al comisiilor de specialitate ale UUR, cât și din verificarea deconturilor transmise de președinții de filiale.

Ședința de lucru a continuat cu prezentarea și aprobarea devizelor estimative pentru acțiunile planificate a se desfășura în luna noiembrie 2022, care, în principal, s-au referit la organizarea și desfășurarea unor acțiuni specifice, și anume: „Ziua Limbii Ucrainene”, „De strajă lângă eu pune-voi

cuvântul” – comemorarea scriitorilor ucraineni din România, „Simpozion dedicat Zilei memoriei jertfei Holodomorului anilor 1932-1933 din Ucraina”, „130 de ani de la nașterea dramaturgului Mykola H. Kuliș”, „Cântece și dansuri de pe Valea Rus-covei”, „Caravana folclorului ucrainean”, „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate” – simpozion internațional, „Ucrainenii din România. Istorie, contemporaneitate și perspective” – con-

ferință internațională etc. Toate devizele prezentate de filiale și de comisiile de specialitate au fost aprobate, iar acolo unde sumele solicitate au fost mai mari decât cele prevăzute în planul anual de cheltuieli, acestea au fost suplimentate.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea de către președintele UUR a referatelor de necesitate pentru luna noiembrie 2022. Prin aceasta, filialele și comisiile de specialitate ale Uniunii

au solicitat alocarea de fonduri pentru: desfășurarea ședințelor de Comitet și participarea la ședințele Consiliului UUR, plata cheltuielilor gospodărești, achiziția de obiecte de uz casnic și gospodăresc, de materiale consumabile, de combustibil și de electrocasnice, încheierea de parteneriate cu mai multe biserici în vederea organizării hramului bisericesc, achiziția cadourilor atât pentru elevii care studiază limba/în limba ucraineană, cât și pentru enoriași etc. În urma dezbaterilor, au fost aprobate toate referatele.

Au urmat, ca puncte distincte pe ordinea de zi, analizarea activității comisiilor de specialitate ale UUR și analizarea modalităților de îmbunătățire a colaborării dintre UUR și Vicariatul Ortodox Ucrainean din România.

Potrivit bunelor practici statornice în activitatea conducerii UUR, dl președinte a expus, în sinteză, activitățile desfășurate în calitate de deputat, problemele în detaliu urmând a fi prezentate într-un material care va fi publicat în periodicele UUR.

Spre sfârșitul lucrărilor ședinței, au fost analizate și dezbătute diverse probleme organizatorice privind desfășurarea activității Uniunii Ucrainenilor din România, printre care, semnarea acordurilor de parteneriat cu Universitatea Națională Forestieră din Ucraina, Universitatea Națională Ujgorod din Transcarpatia, participarea la „Târgul de carte Gaudeamus Radio România” – ediția București 2022 etc.

La încheierea ședinței, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele și măsurile analizate și aprobate, acestea fiind semnate de toți membrii Radei.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată și într-o locație care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

LA 90 DE ANI DE LA DECLANȘAREA HOLODOMORULUI

Dintre numeroasele forme de asuprire cunoscute de poporul ucrainean, de-a lungul milenarei sale existențe, cea a regimului stalinist a depășit orice imaginație. Este vorba de foametea din Ucraina anilor 1932-1933 sau Holodomorul, provocat cu bună știință de către regimul de la Kremlin. Nici regimul putinist nu s-a depărtat de faptele abominabile ale stalinistilor, ceea ce se întâmplă în Ucraina invadată de armata rusă, începând cu 24 februarie a.c., poate fi pus alături de genocidul împotriva poporului ucrainean de la începutul secolului trecut. Ambele acțiuni sunt crime împotriva umanității, vădit înfăptuite de regimurile mai mult sau mai puțin dictatoriale (dar istoria le va așeza pe același raft al antiumanității).

Caracterul european al ucrainenilor, de care au dat dovadă încă din secolul al X-lea, când Volodymyr I (cel Mare) al Kievului se căsătorește cu Anna Porfirogeneta (963-1011), fiica împăratului Roman al II-lea al Bizanțului, recunoașterea apartenenței la civilizația culturală europeană, ca parte a acesteia, și recunoașterea de către marile puteri de atunci a statului Rusii cu capitala la Kiev, fapte consemnate de cronicarii vremii, au fost și, se pare, sunt atribute pe care nici țarismul rus, nici comunismul lui Stalin și nici regimul putinist nu le pot admite.

Au încercat prin diferite și numeroase viclășuguri să șteargă din memoria colectivă a omenirii istoria poporului ucrainean și a limbii acestuia, de a extermina intelectualitatea Ucrainei, de a nimici tradițiile și datinile ucrainenilor, de a distorsiona istoria căzăcimii ucrainene, într-un cuvânt, de a falsifica istoria poporului ucrainean, iar, în cele din urmă, de a distruge sentimentul național al acestora. Dar nu a fost să fie. Și nici nu va fi!

Minciuna pe care au promovat-o regimurile rusești are numeroase reminiscențe în rândul unor istorici și jurnaliști aserviți Kremlinului, care fie neagă existența Holodomorului, fie afirmă că vinovate ar fi trupele naționaliste ucrainene care au inoculat ucrainenilor să refuze „bunăvoința” Moscovei. Altă minciună, contemporană, de data aceasta, care își are corespondent în declarațiile Kremlinului din ultimul secol, este cea referitoare la „existența la Kiev a unui guvern neonazist”, iar Putin, chipurile, ar fi început „denazificarea Ucrainei”. O altă denaturare dusă la extrem. Dar oare nu avem dreptul, în cazul acesta, să ne întrebăm: azi, ce fel de regim este cel de la Kremlin?

Dar cred că mai important în aceste momente este faptul ca, preț de o zi pe an, să comemorăm victimele celui mai mare genocid provocat deliberat pe timp de pace împotriva unui popor. Este vorba de înfometarea premeditată a poporului ucrainean, ispravă care, fără echivoc, trebuia să fie catalogată de toate țările lumii drept genocid, nu o simplă foamete provocată de o calamitate naturală, așa cum unii o mai consideră chiar și astăzi.

Războaiele interne duse de ucraineni împotriva Armatei Roșii între anii 1917-1921 s-au terminat cu victoria comuniștilor, care nu puteau accepta independența Ucrainei proclamată în anul 1917. Începând cu anul 1921, sovieticii vor transfera întreaga producție de cereale, de legume, de carne etc. la Moscova, pentru a-și salva propriul popor. Acesta este momentul în

care este concepută ideea unei foamete premeditate. În anul următor, 1922, Ucraina va fi lovită de o foamete cumplită, de data aceasta din cauza secetei.

Urmează o perioadă de o oarecare normalitate: nu mai este jefuită întreaga cantitate a cerealelor ucrainene, regimul lui Lenin fiind conștient de necesitatea creșterii producției de grâne. Normalitatea se instalează și în planul intelectualității ucrainene, a culturii, a păstrării tradițiilor și a cultivării limbii ucrainene. Dar nu avea să dureze decât până la începutul anului 1924, când, imediat după moartea lui Lenin (29 ianuarie 1924), puterea de la Kremlin este preluată de Stalin, cel mai sângeros dictator din istoria omenirii. Conștient fiind de ceea ce ar fi însemnat ca poporul ucrainean să-și declare independența, regimul stalinist începe, mai întâi, exterminarea în masă, prin cele mai josnice metode, a intelectualității ucrainene (a scriitorilor, a profesorilor, a istoricilor, a oamenilor de știință, a medicilor, a oamenilor de cultură, a preoților etc.), iar, ulterior, a țăranimii ucrainene, ca urmare a intensificării procesului colectivizării forțate (începute în anul 1928), ținând cont că, la acea vreme, 86% din populația Ucrainei trăia în mediul rural, iar peste 80% erau țărani a căror ocupație de bază era agricultura tradițională.

După patru ani de zile, pe la jumătatea lui 1932, când circa 79% din terenurile și gospodăriile ucrainenilor au fost colectivizate forțat, stalinistii ating apogeul confiscării recoltelor ucrainene, fiindu-le luată și sămânța care urma a fi semănată la toamnă ori la primăvară. Oamenii rămași fără alimente erau privați de orice speranță la viață.

Așa începea cea mai mare înfometare a secolului al XX-lea, cea mai mare ucidere în masă prin foamete. Așa începea Holodomorul. Primii care au murit au fost copiii și bătrânii, mamele își lăsau copiii pe marginea drumurilor, în speranța că cineva îi va salva. Unii se hrăneau cu piele de animale tăbăcită, alții cu scoarță de copaci, iar cei care prindeau vreun rozător sau găseau niște viermi se considerau norocoși... Nu au scăpat nici câinii, nici pisicile, nici gândacii... Încercarea de a fura o bucată de pâine se transforma într-o condamnare de 10 ani în gulagurile Siberiei... Ucrainenilor le-a fost luată orice nădejde de supraviețuire... Unii dintre cei decedați erau îngropați în propriile grădini, alții erau aruncați în gropi comune, iar dintre cei muribunzi, mulți erau incinerati alături de cei morți... Disperarea și nebunia pluteau în aer. Iar lumea tăcea!

Azi, putem face multe, dar, în primul rând, trebuie să condamnăm cu tărie atât genocidul din Ucraina anilor 1932-1933, cât și cel din zilele noastre. Să nu permitem a da uitării numeroasele atrocități ale regimurilor de la Kremlin și să facem totul pentru ca pacea să fie restabilită în Ucraina, iar evenimentele de acest gen să nu se mai repete. Haideți, așadar, ca în a patra săptămână a lui noiembrie să aprindem cu toții câte o lumânare pentru a comemora cele peste 10 milioane de ucraineni răpuși de foamete și a păstra un moment de reculegere în memoria victimelor de acum 90 de ani și de azi!

Slavă Ucrainei!
Cinste eroilor ei!

*Conf. dr. Ioan HERBIL,
vicepreședinte al UUR*

CRONICA ACTIVITĂȚII UUR

Prevenirea și combaterea traficului de persoane, o problemă de actualitate și cu mari provocări pentru societatea românească, a constituit tema unei conferințe de conștientizare a acesteia, organizată, la 3 octombrie, în premieră, de către Uniunea Ucrainenilor din România.

Evenimentul a abordat perspectiva protejării și îndrumării refugiaților ucraineni, în special femei și copii, și s-a derulat în parteneriat cu Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane din cadrul MAI, Institutul Francez din România, TVR și Radio România Internațional.

Rolul femeii ucrainene în societatea românească, prevenirea și combaterea traficului de persoane, având grup țintă pe refugiații din calea războiului, și activitatea pe care au desfășurat-o la nivel național filialele UUR în consilierea și integrarea socială a refugiaților au constituit punctele esențiale în cadrul dezbaterilor.

La eveniment, au participat președinte UUR, Nicolae Miroslov Petrețchi, secretarul general, Irina Liuba Horvat, președintele Filialei București a UUR, Mihai Traista, jurnalista Mihaela Bumbuc, Ștefan Josan – SCAC și Clara Manonville, responsabilă cu cooperarea descentralizată și dezvoltarea teritorială din cadrul Ambasadei Republicii Franceze. De asemenea, au luat parte șeful Serviciului Cooperare Interinstituțională și Proiecte Naționale de Prevenire, Marius Burcea, Florin Bejan, specialist în cadrul ANITP, Pavlo Nekrasov, consul în cadrul Ambasadei Ucrainei la București, refugiați ucraineni în România și membri ai Comitetului Filialei București.

Participanții au adus în discuție eforturile UUR pentru medierea locurilor de muncă în beneficiul refugiaților, cursurile de învățare a limbii române, strângerea de donații și transportarea acestora în zonele afectate de război, cazarea și însoțirea refugiaților la toate instituțiile competente.

Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Suceava, în parteneriat cu Școala Gimnazială „Ion Afloriei”, a organizat în localitatea Izvoarele Sucevei, la 6 octombrie, cea de a XII-a ediție a Târgului fructelor de pădure.

În cadrul evenimentului, au fost prezentate numeroase produse realizate din fructe de pădure, sub formă de dulcețuri, siropuri, băuturi și prăjituri. Siropul din conuri de brad și dulceața din fructe de pădure au fost la loc de cinste pe standurile expozanților.

Printre participanții la târg, s-au numărat reprezentanți ai Filialei sucevene a UUR, ai comunei Izvoarele Sucevei, ai Poliției de Frontieră, ai școlilor din zonă, membri și simpatizanți ai UUR.

Elevii s-au organizat exemplar, pe standuri pentru fiecare clasă, pentru a-și prezenta produsele, dezvăluind, totodată, câteva dintre secretele rețetelor.

Nu au lipsit nici momentele artistice, susținute de elevi ai Școlii Gimnaziale „George Voevidca” din Câmpulung Moldovenesc, ai Liceului Tehnologic Câmpulung Moldovenesc, ai Școlii Gimnaziale „Dimitrie Gusti” din Fundu Moldovei, ai Școlii Gimnaziale din Breaza, ai Școlii Gimnaziale din Moldova Sulița și ai Școlii Gimnaziale din Brodina de Sus.

Artista locală Felicia Oblesniuc a susținut un recital de pricesne și cântece în limbile ucraineană și română, iar grupul „Izvorașul”, format din elevi ai școlii din localitate, coordonat de preotul paroh Valentin Ardelean, a oferit un frumos concert de cobză.

Și anul acesta, târgul a fost un eveniment plin de culoare, care a avut rolul de a cinsti portul din străbuni și de a promova produsele din fructe de pădure, toate preparate după rețete vechi, specifice etnicilor ucraineni din zonă, și transmise, cu dragoste, din generație în generație.

În perioada 7-9 octombrie 2022, un grup de 50 de persoane, refugiați din Ucraina, au fost invitați de Filiala Arad a Uniunii Ucrainenilor din România, în satul de vacanță Căsoaia, pentru a petrece un weekend în care să se relaxeze, să socializeze, să se bucure de natură și de aerul curat al pădurii. Prin această acțiune, organizatorii și-au dorit să vină în ajutorul ucrainenilor stabiliți în Arad, să treacă mai ușor peste trauma pe care aceștia o trăiesc.

Prin grija domnului Gavrilă Miculaiciuc, președintele Filialei Arad a UUR, și a echipei sale, au fost create cele mai bune condiții pentru ca aceștia să se simtă bine. Li s-a asigurat transportul de la Arad, un însoțitor, care să îi poată ajuta să comunice, cazarea și masa în satul de vacanță. Pentru ca toate aceste lucruri să se întâmple, Uniunea Ucrainenilor din România a acordat un sprijin financiar semnificativ și pentru care beneficiarii au mulțumit din suflet.

Așezat la poalele Dealului Highiș, în comuna Târnova din județul Arad, într-un spațiu deosebit de pitoresc, satul de vacanță Căsoaia este un loc unde nu ai cum să te plictisești. Membrii grupului au făcut drumeții pe traseele turistice amenajate și

marcate, au vizitat Parcul Monumental de Sculptură, au socializat, copiii s-au jucat, au alergat, au desfășurat activități educative și sportive, atmosfera fiind una de bucurie și de relaxare.

La plecare, persoanele participante au ținut să mulțumească pentru acest privilegiu, menționând că sunt recunoscători pentru tot ce au primit în țara noastră și pentru atenția de care beneficiază din partea Uniunii Ucrainenilor din România.

Perpetuarea limbii și a tradițiilor ucrainene în cadrul tinerelor familii mixte româno-ucrainene a fost tema unui eveniment organizat, la data de 15 octombrie, în municipiul Sibiu, de către tineretul Filialei Timiș a UUR.

Dificultățile familiilor multiculturale, impactul problemelor multiculturale asupra indivizilor sau cum poate terapia să ajute la rezolvarea dificultăților multiculturale au fost doar câteva teme abordate sub atenta coordonare a unui psihanalist. De altfel, conferința, pornită de la un studiu de caz, a beneficiat de sfaturile și recomandările specialistului privind cultivarea unui trai bun și a armoniei într-o familie româno-ucraineană.

Pentru ca și copiii familiilor mixte să se poată bucura, alături de părinții lor, participanții au realizat o deplasare la Avrig, unde au vizitat Palatul Brukenthal. Cu toții au dorit să cunoască o parte din istoria zonei și au vizitat expoziția medievală și exponatele de sticlă. În grădina Palatului Brukenthal, cei mici au interacționat prin diverse jocuri și s-au bucurat de festivalul de toamnă, organizat în această perioadă, apoi, excursia a continuat la lacul Bâlea.

Deși vremea a fost destul de rece, peisajele unice și legăturile care s-au creat între participanți au conturat un eveniment de succes al tinerilor ucraineni din Timiș, care, cu acest prilej, au dezbătut și cuantificat și dorințele participanților legate de buna funcționare a organizației din care fac parte.

În perioada 15-16 octombrie 2021, Comitetul Filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat cea de-a VI-a ediție a Festivalului de muzică și poezie religioasă ucraineană „Acoperă-ne pe noi cu Acoperământul Tău, Preasfântă Fecioară”.

În deschiderea evenimentului, președintele Filialei București a UUR, Mihai Traista, a transmis salutul președintelui UUR, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, și a vorbit despre importanța păstrării și promovării cântecului religios ucrainean. Apoi, preotul parohiei ucrainene din București, Vladimir Malcovici, a oficiat o slujbă de Te Deum în cinstea Preasfintei Fecioare.

Pe scena Salonului Traian 1, au urcat: ansamblul artistic al Filialei Suceava a UUR, „Cervona Kalyna” din Negostina, ansamblul artistic al Filialei Arad a UUR, „Nadiia”, ansamblul artistic al Filialei Timiș a UUR, corul bisericesc din Lugoj și ansamblul artistic al Filialei București a UUR, „Edelweis”, cu toții interpretând cântece dedicate Sfintei Fecioare.

Concertul ansamblurilor prezente a fost urmat de evoluția câtorva poeți și actori bucureșteni, aceștia recitând poezii creștine în limbile ucraineană și română.

Totodată, Biserica Ortodoxă Ucraineană Acoperământul Maicii Domnului din București și-a sărbătorit duminică, 16 octombrie, hramul, la eveniment fiind prezenți numeroși membri ai comunității ucrainene din capitala României, precum și reprezentanți ai corpului diplomatic ucrainean acreditat la București.

(Continuare la pagina 5)

CRONICA ACTIVITĂȚII UUR

(Urmare de la pagina 4)

Prima ediție a Festivalului „Conviețuire inter-etică în Satu Mare – Artă culinară tradițională ucraineană”, organizat de Filiala Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România, a adunat la Terebești, pe 16 octombrie, reprezentanți ai comunității ucrainene din întreg județul și mulți localnici, care au dorit să fie împreună cu noi în această zi de sărbătoare.

Evenimentul, organizat în parteneriat cu Instituția Prefectului, Consiliul local Terebești, Muzeul Județean, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale și Organizația locală Terebești a UUR, i-a avut oaspeți pe: președintele UUR, Nicolae Miroslov Petrețchi, prefectul Radu Roca, directorul Direcției de Cultură, Zamfir Danciu, directorul Muzeului Județean, Liviu Marta, și primarul Tarna Mare, Monica Sobius.

Președintele UUR, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a remarcat faptul că Filiala sătmăreană a UUR cunoaște un adevărat reviriment, prin organizarea de evenimente cu impact asupra comunităților unde trăiesc ucrainenii, și a mulțumit doamnei Vasilena Motica, liderul ucrainenilor din Terebești, pentru efortul care a dus la reușita acestei acțiuni.

Președintele UUR Satu Mare, Liuba Horvat, a punctat că evenimentul atrage atenția asupra bogăției culturii ucrainene și prin intermediul savuroaselor produse culinare, iar prefectul Radu Roca a vorbit despre solidaritatea de care sătmărenii au dat dovadă în timpul războiului din Ucraina.

În calitate de gazdă, edilul comunei Terebești, Mariana Avorniciți, a salutat invitații și a subliniat modelul de conviețuire interetnică oferit de comuna sa.

După degustarea aleșelor bucate ucrainene, a urmat un spectacol artistic oferit de: grupul „Miculeanca” din Micula, ansamblul „Kolomyika” din Siret (jud. Suceava), ansamblul vocal-instrumental al școlii de muzică din Iamnyțea, regiunea Ivano Frankivsk (Ucraina) și interpretul Adrian Lupescu.

Proiectul Erasmus+, intitulat „Boost the European Feeling”, organizat de Uniunea Ucrainenilor din România în parteneriat cu Universitatea din Ujhorod, Ucraina, și finanțat de către Comisia Europeană, a debutat la Tulcea, pe data de 23 octombrie.

Proiectul adună tineri din România și Ucraina și își propune să-i familiarizeze cu valorile Uniunii Europene. În cadrul grupului din Ucraina, participă și studenți care studiază la secția de limba română a Universității din Ujhorod, aceștia făcând parte din comunitatea română din Ucraina.

Prin acest program, tinerii sunt inițiați în noțiunile conceptuale referitoare la simbolistica și principiile UE și aprofundează modul în care pot contribui la menținerea identității etnice, lingvistice și culturale.

Erasmus+ are patru piloni: educație, formare, tineret și sport, punând un accent deosebit pe incluziune socială și promovând participarea tinerilor la viața democratică. Activitățile din Tulcea au continuat până pe 28 octombrie.

La data de 21 octombrie a.c., Uniunea Ucrainenilor din România a predat autorităților din regiunea Transcarpatia un prim lot de generatoare electrice de mare putere, în contextul în care atacurile rusești asupra infrastructurii energetice au afectat grav furnizarea de energie electrică cetățenilor ucraineni din mai multe localități, determinând introducerea unor restricții de furnizare. Generatoarele au fost achiziționate din fonduri proprii ale UUR, fiind destinate regiunilor Lviv, Transcarpatia, Ivano-Frankivsk și Cernăuți. Acestea a fost predat autorităților locale cu ocazia vizitei în regiunea Transcarpatia, în vestul Ucrainei, pe care a efectuat-o, în perioada 21-23, președintele Uniunii, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, împreună cu o delegație a UUR, formată din Vasile Pasenciuc, Liuba Horvat și Gheorghe Hleba.

Agenda vizitei a inclus întâlniri și discuții aprofundate cu adjuncții președintelui Administrației de Stat a regiunii Transcarpatia, Andrii Sheketa și Ihor Shynkariuk, precum și cu rectorul Universității din Ujhorod, Volodimir Smolanka.

În cadrul discuțiilor avute cu prim-adjunctul președintelui Administrației de Stat a regiunii Transcarpatia, Andrii Sheketa, Nicolae Miroslov Petrețchi a amintit că UUR ajută activ Ucraina încă din primele zile de război. În această perioadă, au fost trimise peste 8.000 de tone de ajutoare umanitare în diverse regiuni ale Ucrainei, iar toate sediile UUR din România au fost transformate în centre de acordare a asistenței refugiaților. Totodată, peste 12 mii de membri ai UUR au fost implicați în activități de voluntariat în sprijinul refugiaților ucraineni.

Andrii Sheketa a mulțumit UUR și României, în general, pentru tot ajutorul acordat atât țării sale, cât și refugiaților ucraineni din România. El a menționat necesitatea urgentării demersurilor privind deschiderea punctului de trecere a frontierei „Iabluniv – Remeți”, fapt care va facilita consolidarea colaborării dintre regiunile de frontieră ale Ucrainei și României.

În cadrul discuțiilor cu Ihor Shynkariuk, Nicolae Miroslov Petrețchi a transmis cele mai sincere mesaje de susținere din partea parlamentarilor

României și a subliniat sprijinul acordat poporului ucrainean în lupta împotriva invadatorilor ruși.

Tot în Transcarpatia, la Ujhorod, delegația Uniunii Ucrainenilor din România a avut o întâlnire cu conducerea universității locale, în cadrul căreia a fost semnat un acord de colaborare educațională, științifică și culturală.

Armata constituie unul dintre principalii piloni ai statului român și se bucură de cea mai mare încredere în rândul populației României. După aderarea României la NATO, în anul 2004, militarii români, prin contribuția lor la misiunile și operațiunile Alianței, au consolidat profilul țării noastre, de aliat responsabil și de încredere, în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord.

Militarilor români care servesc țara cu profesionalism, apără valorile și idealurile naționale ale României și au transformat statul român într-un important furnizor de securitate în spațiul european și euroatlantic, le datorăm recunoștința noastră profundă.

În actualul context de securitate, când în vecinătatea noastră directă se desfășoară un război care a ridicat gradul de insecuritate la nivel regional, cu amenințări și provocări fără precedent, transmitem tuturor celor care își servesc țara, cele mai bune gânduri de apreciere, respect și sănătate!

De asemenea, aducem un omagiu veteranilor de război și celor căzuți la datorie pe câmpul de luptă, pentru sacrificiul pe care l-au făcut pentru țară.

Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, în parteneriat cu Specializarea limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere, a organizat la data de 29 octombrie 2022 manifestarea cultural-științifică „150 de ani de la nașterea prozatorului și poetului Bohdan Lepkyi”, care i-a reunit pe studenți, cadre didactice, refugiați care și-au găsit temporar adăpost în Cluj și simpatizanți ai limbii și ai culturii ucrainene.

Personalitatea plurivalentă a celui evocat, pe care doar Ivan Franko avea să-l depășească în ceea ce privește volumul și sfera de preocupări, Bohdan Lepkyi – poet, prozator, dramaturg, publicist, critic, culegător și popularizator al creației populare ucrainene, istoric și critic literar, cercetător asiduu al creației lui Taras Șevcenko, Lesia Ukrainka, Ivan Franko, Myhailo Koțiubynskyi,

Aleksandr Pușkin, Mihail Lermontov, Nikolai Gogol etc., a fost relevată prin cele două comunicări, prezentate de Lyudmyla Dorosh – redactor-șef al revistei „Dzvonyk” și lector dr. Mihaela Herbil – redactor-șef al revistei „Ecouri ucrainene”.

Un moment deosebit de emoționant, care a încheiat și totodată a încununat evenimentul, l-a reprezentat audierea cântecului „Juravli” („Cororii”), pe versurile poeziei lui Bohdan Lepkyi „Ciuiș, brate mii” („Auzi, fratele meu”) și pe muzica lui Lev Lepkyi (fratele lui Bohdan Lepkyi), considerat cântec-recviem, care are ca temă dezrădăcinarea. Această piesă, considerată cântec popular ucrainean, datorită popularității extraordinare de care se bucură, este cât se poate de actuală, exprimând aceeași durere și disperare a celor care sunt nevoiți să fugă din calea războiului atât de injust, ca acum aproape un secol, când a fost scrisă.

În ziua de 4 noiembrie 2022, la Cernăuți, a avut loc o întâlnire de lucru între delegația Uniunii Ucrainenilor din România, condusă de președintele organizației, domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, având în componența sa pe: prim-vicepreședinte Victor Semciuc, președintele Filialei Botoșani a UUR, vicepreședinte Victor Hrihorciuc, președintele Filialei Iași a UUR, prim-vicepreședinte Ilie Sauciuc, președintele Filialei Suceava a UUR, Paul Bilocopetiuc, vicepreședintele Comisiei de cenzori a UUR, cu delegațiile Administrației Militare Regionale (AMR) Cernăuți, a Consiliul Regional Cernăuți și a Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți.

Cu această ocazie, Uniunea Ucrainenilor din România a predat Administrației Militare Regionale Cernăuți un lot de generatoare electrice puternice, care au fost achiziționate din fondurile proprii ale UUR și destinate regiunii Cernăuți, acestea fiind imediat distribuite, chiar în prezența membrilor delegației române, celor care aveau atâta nevoie de ele: școli, grădinițe, puncte medicale etc.

Programul vizitei de lucru a inclus și o întâlnire cu discuții diverse și aprofundate cu domnul Ruslan Vasyliovych Zaporaniuk – șeful Administrației Militare Regionale Cernăuți, Aliona Yaroslavivna Atamaniuk – prim-adjunct al șefului Administrației Militare Regionale Cernăuți, Mykola Mykolaiovych Huytor – prim-adjunct al șefului Consiliului Regional Cernăuți, Mykhailo Viktorovych Pavlyuk – vicepreședinte al Consiliului Regional, și cu Mykola Romanyshyn și Oleksiy Voloshchuk din cadrul Departamentului de Relații Externe.

Șeful AMR Cernăuți, Ruslan Zaporaniuk, salutându-i pe reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România prezenți la întâlnire – una dintre cele mai puternice organizații neguvernamentale din România, care s-a alăturat activ, încă din primele zile, sprijinului ucrainenilor în perioada dificilă ca urmare a agresiunii Federației Ruse –, a subliniat că „sustinerea și ajutorul din partea diasporei ucrainene în general, și a celei din România, în special, ne dă putere în luptă, ne dă încredere în victorie. Această victorie va fi o victorie comună”.

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, Nicolae Miroslov Petrețchi, a vorbit despre ajutorul acordat refugiaților ucraineni, începând cu punctele de trecere a frontierei și continuând cu colectarea și transferul ajutorului umanitar către Ucraina, iar, în prezent, în ceea ce privește integrarea acestora și a copiilor lor.

În cadrul discuțiilor, au fost abordate atât problemele privind cooperarea în sfera umanitară, implementarea unor proiecte educaționale și artistice comune, cât și chestiuni din domeniul infrastructurii spre și în punctele de trecere a frontierei româno-ucrainene. Domnul Ruslan Zaporaniuk a prezentat situația traficului de la frontiera cu România, din punctele Porubne – Siret, unde rândul de camioane care așteaptă să iasă din Ucraina se întinde pe o distanță de peste 47 km, la rând fiind în staționare temporară 1.500 de tiruri. În vederea descongestionării traficului, se intenționează ca în cel mai scurt timp să se redeschidă punctele de trecere a frontierei Șepot – Izvoarele Sucevei, respectiv Dakivți – Racovăț. De asemenea, există un plan pentru refacerea căii ferate între Cernăuți și Vicșani, pentru ca ucrainii și românii, dar și mărfurile să poată circula fără a mai fi nevoie de transbordare. Totodată, domnia sa a fost de acord ca în perioada următoare să se încheie un Protocol (Acord) de colaborare dintre UUR și Administrația Militară a regiunii Cernăuți după modelul celor încheiate dintre UUR și Administrația Regională de Stat din Ivano-Frankivsk.

Uniunea Ucrainenilor din România stabilește punți de legătură cu regiunea Cernăuți

nenii și românii, dar și mărfurile să poată circula fără a mai fi nevoie de transbordare. Totodată, domnia sa a fost de acord ca în perioada următoare să se încheie un Protocol (Acord) de colaborare dintre UUR și Administrația Militară a regiunii Cernăuți după modelul celor încheiate dintre UUR și Administrația Regională de Stat din Ivano-Frankivsk.

Reprezentanții UUR au împărtășit delegațiilor ucrainene experiența dobândită în ceea ce privește organizarea învățământului în școlile românești pentru copiii refugiaților ucraineni, pe care i-au implicat în diverse evenimente cultural-artistice și în numeroase concursuri.

din România în a-și ajuta compatrioții, afirmând: „Lumea trebuie să realizeze că Rusia comite un genocid în Ucraina, așa că este necesar să se depună toate eforturile pentru a învinge inamicul comun”.

Prim-adjunctul șefului Administrației Regionale Militare, Aliona Atamaniuk, a vorbit despre posibilitățile de intensificare a activităților de afaceri ale antreprenorilor ucraineni și români de ambele părți ale frontierei, pentru a consolida economia ambelor țări și a Uniunii Europene, în general. Ea a propus o serie de proiecte de lucru comune în sfera economică, umanitară și în alte domenii, care vor fi discutate la întâlnirile viitoare.

Șeful delegației române, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi, a asigurat partea ucraineană de sprijinul ucrainenilor din România în ce privește inițiativele comune cu regiunea Cernăuți și și-a exprimat interesul pentru întărirea legăturilor dintre cele două țări pe multiple planuri, subliniind că ucrainenii din România și poporul român, deopotrivă, cred necondiționat în victoria Ucrainei.

La Cernăuți, a avut loc și o întâlnire de lucru a delegației Uniunii Ucrainenilor din România cu conducerea Camerei de Comerț și Industrie din Cernăuți, conform înțelegerilor anterioare

La începutul întâlnirii, președintele Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți, Vasyl Liakhovych, și-a exprimat recunoștința față de conducerea Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul politic, moral și material pe care Ucraina, în general, și regiunea Cernăuți, în special, îl primește din partea comunității ucrainene din România, subliniind că, și în cadrul actualei vizite la Cernăuți, delegația României a predat instituțiilor regionale de protecție socială din regiune 10 generatoare.

În conformitate cu acordul la care s-a ajuns anterior, președintele Camerei, Vasyl Liakhovych, și președintele UUR, Nicolae Miroslov Petrețchi, în prezența șefului Administrației Militare Regionale Cernăuți, Ruslan Zaporaniuk, și a adjunctului președintelui Consiliului Regional Cernăuți, Mykhailo Pavlyuk, au semnat un protocol de cooperare între cele două organizații. Documentul prevede, printre altele, colaborarea părților în dezvoltarea relațiilor comerciale și economice între reprezentanții mediului de afaceri din Ucraina și România, promovarea cooperării investiționale reciproc avantajoase, asistență în stabilirea de contacte economice și culturale între comunitățile ucrainene din România și comunitățile teritoriale din regiunea Cernăuți, sprijinirea activităților culturale și educaționale ale ucrainenilor din România.

În cadrul discuției privind starea de implementare a înțelegerilor convenite în cadrul întâlnirii antreprenorilor din regiune cu conducerea Uniunii Ucrainenilor din România (din 15 iulie 2022), s-a subliniat necesitatea organizării în viitorul apropiat în cadrul Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți a unui forum economic al reprezentanților mediului de afaceri din rândul etnicilor ucraineni din România și ai antreprenorilor din Ucraina. Părțile au convenit să continue dialogul și demersurile pe lângă factorii de răspundere, pentru punerea în practică a celor convenite și stabilirea unui grafic de acțiune pentru perioada următoare.

În alocuțiunea sa, prim-adjunctul șefului Consiliului Regional Cernăuți, Mykola Huytor, a apreciat în mod deosebit contribuția ucrainenilor

Victor HRIHORCIUC,
vicepreședinte al UUR

Ziua Minorităților Naționale, sărbătorită la Sighetu Marmăției

18 decembrie 1992 este data la care a fost adoptată, prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, „Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice”, motiv pentru care, anual, la aceeași dată, este sărbătorită Ziua Minorităților Naționale.

Astfel, garanția respectării și existenței drepturilor minorităților este oferită de declarația sus-amintită, care a condus, de-a lungul timpului, la recunoașterea de cât mai multe state a importanței acesteia prin declararea zilei de 18 decembrie ca Zi a Minorităților Naționale.

Prin aprobarea HG nr. 881/1998, România s-a raliat contextului internațional în ceea ce privește celebrarea minorităților naționale la 18 decembrie. Ziua este sărbătorită de toate minoritățile etnice de pe teritoriul României, dintre care amintim: ucraineni, albanezi, armeni, bulgari, croați, greci, evrei, germani, italieni, maghiari, polonezi, romi, ruși-lipoveni, sârbi, slovaci, cehi, tătari, turci și macedoneni.

În condițiile adoptării Hotărârii de Guvern menționate, pentru a valorifica și celebra această zi, sunt organizate acțiuni și evenimente culturale, simpozioane și activități cu rolul de a promova identitatea fiecărei minorități naționale, cu precădere de către organizațiile reprezentative ale comunităților etnice din România, cu sprijinul Departamentului pentru Relații Interetnice și a Ministerului Culturii ori cu cel al altor autorități publice.

La data de 22 octombrie, la Casa de Cultură a Uniunii Ucrainenilor din Timiș, avut loc cea de-a II-a ediție a întâlnirii scriitorilor ucraineni, și nu numai, organizată în colaborare cu Filiala București a Uniunii Ucrainenilor din România. Și pentru că suntem niște gazde primitoare, în preambulul manifestării, delegația a fost invitată să ia parte la un tur al sediului din Timișoara, fiind astfel vizitate expozițiile permanente de tablouri sau de costume tradiționale, bustul părintelui literaturii ucrainene, Taras Hryhorovyci Șevcenko, după care a urmat clădirea Centrului de Educare și Perfecționare, iar, ulterior, am trecut pragul Bisericii Ortodoxe Ucrainene. Cu acest prilej, a fost prezentată activitatea filialei noastre și istoricul ucrainenilor din Banat.

„Ne bucurăm să ne aflăm din nou la Centrul de Cultură a Filialei UUR Timiș. Suntem bucuroși să venim ca oaspeți și să avem prilejul de a întâlni oameni deosebiți. Consider că avem ce să vedem și putem să învățăm multe de la voi, așa cum a fost de altfel această întâlnire, nu doar între ucraineni, ci și cu reprezentanții minorităților naționale, scriitori, artiști și poeți”, a declarat Mihai Traista, președintele Filialei UUR București.

O atracție inedită a fost și coronița ucraineană realizată din 100 de metri de panglica de mătase și 800 de margele. „Am avut parte de o primire deosebită! Foarte frumoasă este locația, frumoase sunt și costumele tradiționale ucrainene expuse și, nu în ultimul rând, coronița realizată de meșterul popular de aici, din Banat, a susținut Zeno-via Mandiuc, dirijorul corului ucrainean din București.

O impresie neașteptat de plăcută a venit și din partea actriței Magda Băcescu, care, după ce a

Cei 17 deputați aparținând Grupului minorităților naționale au inițiat, în anul 2017, un proiect de lege pentru proclamarea și avansarea la nivel de sărbătoare a acestei tradiții. Ulterior, proiectul de lege privind instituirea Zilei Minorităților Naționale din România ca sărbătoare națională a fost adoptat cu succes la 23 octombrie 2017 de Senat și la 21 noiembrie 2017 de Camera Deputaților, decretul privind promulgarea Legii nr. 247/2017 pentru proclamarea acestei zile fiind semnat de președintele Klaus Iohannis la 7 decembrie 2017.

În conformitate cu prevederile prezentei legi, manifestările organizate cu prilejul acestei zile pot fi organizate cu ajutorul autorităților publice, în timp ce Societatea Română de Televiziune și Societatea Română de Radiofuziune trebuie să includă în programele sale emisiuni cu privire la evenimentele organizate în această zi.

Duminică, 6 noiembrie 2022, Filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, în orașul Sighetu Marmăției, inima Maramureșului istoric, în parteneriat cu Primăria municipiului, prima ediție a manifestării cultural-artistice denumită „Festivalul Minorităților Naționale din România”, demonstrând astfel susținerea acordată legăturilor dintre minoritățile naționale, precum și promovarea intensă a culturii, a tradițiilor și a obiceiurilor specifice fiecărei comunități etnice, respectând în același timp identitatea națională și adevăratele valori. Punând în centrul atenției elementele de coeziune socială

care merită cultivate, evenimentul amplifică înțelegerea, sprijinirea și colaborarea dintre ucraineni și celelalte minorități naționale.

Președintele UUR, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi, alături de primarul orașului Sighetu Marmăției, Vasile Moldovan, și de reprezentanții autorităților publice din Maramureș, a fost principalul liant în organizarea prezentului eveniment.

Festivalul a debutat cu o vizită a grupurilor participante la Primăria Sighetu Marmăției, în urma căreia au avut loc parada costumelor și un spectacol minunat, pe scena căruia, alături de ucraineni, au urcat formații artistice, aparținând etniilor: bulgară, maghiară, germană și romă.

În alocuțiunea sa, președintele UUR, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi, a subliniat aportul semnificativ pe care îl au minoritățile naționale la viața culturală a țării, reprezentând o valoare care conferă stabilitate și asigură o conviețuire armonioasă între majoritate și minorități.

Totodată, primarul municipiului Sighetu Marmăției, Vasile Moldovan, a adus în discuție bogăția pe care o implică diversitatea și pe care suntem datori să o prețuim și să o transmitem mai departe, atât în rândul tinerilor, cât și în rândul tuturor turiștilor care trec pragul județului Maramureș, domnia sa sprijinind cu fermitate această inițiativă a UUR.

Viceprimarul municipiului, Daniela Onița-Ivașcu, a prezentat publicului bunul prilej pe care îl formează evenimentul pentru promovarea limbii, a tradițiilor, a portului și a obiceiurilor minorităților naționale. Pe lângă președintele Filialei Maramureș a UUR, prof. Miroslav Petrețchi, care le-a mulțumit tuturor celor prezenți pentru implicare și participare, au luat cuvântul secretarul general al UUR, președintele Filialei Satu Mare, Irina-Liuba Horvat, precum și directorul Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko”, Vasile Cureleac.

Fabian POPOVICI

Scriitorii ucraineni și prietenii din Banat

evoluat pe scenă, ne-a relatat următoarele: „Am venit în calitate de membru susținător al Filialei UUR București, fac parte și din corul «Edelweis» și mă bucur că am ajuns pe la voi. Îmi face o deosebită plăcere să fim alături uni de ceilalți, împreună cu etniile naționale, mai ales de cea ucraineană, pentru că sunt prietenii noștri de multă vreme. Pot spune că ne-a unit prietenia, iar, în ultima perioadă, solidaritatea”.

La întâlnirea cu „Scriitorii ucraineni și prietenii din Banat”, a răsunat poezia, muzica și cântecul tradițional ucrainean, adus de un grup de refugiați din calea războiului, din Ucraina. Pe scenă, au mai evoluat poetul Victor Bădescu, cantautorul Traian Chiricuță, jurnalistul și poetul Tudor Ciobotaru și regizorul de teatru Vasile Toma, care ne-a mărturisit: „Am venit la acest eveniment, în calitate de prieten al Filialei UUR București. Venim cu mare drag pentru că ne place să socializăm, să cunoaștem și alte etnii, iar ucrai-

nenii sunt prietenii noștri favoriți. Împreună cu ei am realizat foarte multe activități culturale, începând cu expoziții, lansări de carte și concerte și continuând cu spectacole de teatru și altele”.

Tot din capitală, actorul Ștefan Apostol, care ne-a recitat câteva poeme celebre din literatura ucraineană, a declarat: „Îmi place foarte mult la comunitatea ucrainenilor faptul că sunt uniți. În ceea ce privește literatura din țara vecină, pot spune că sunt familiarizat cu ea, având în vedere dramaturgia ucraineană, pe care am lecturat-o de curând, nu mai vorbim de Taras Șevcenko sau de ceilalți scriitori celebri ai Ucrainei.”

Un gând bun ne-a transmis și poetul Andrada Maran: „Mulțumim mult pentru invitație, sunt plină de emoție și de entuziasm. Faceți lucruri fantastice aici și sunt uimită de câte fapte bune se pot întâmpla în aceste condiții stranie și bizare prin care trecem. Într-o lume măcinată de conflicte, iată că există oameni cu bunăvoință și fac lucruri deosebite pentru ucrainenii refugiați din calea războiului, își pun sufletul într-o activitate extraordinară. Recunosc, am fost emoționați de această primire, am recitat, am cântat și ne-am simțit foarte bine cu voi”.

Evenimentul dedicat scriitorilor ucraineni și prietenilor din Banat s-a încheiat cu un recital de muzică ucraineană, interpretat de grupul „Ukrainski Mrii”, din Kiev, recepția fiind oferită de Uniunea Ucrainenilor din România.

Mihaela BUMBUC

CLUJ-NAPOCA

Evenimentul dedicat „Zilei Limbii Ucrainene” a fost marcat la Cluj-Napoca la 12 noiembrie a.c. de către Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România în parteneriat cu Specializarea Limba și Literatura Ucraineană din cadrul Facultății de Litere (UBB), cu Teatrul Național „Lucian Blaga” și cu Muzeul de Artă, printr-un eveniment cultural-artistic inedit, care a îmbinat genul dramatic și genul liric, în contextul actual al situației din Ucraina.

Palatul Bánffy – clădirea Muzeului de Artă Cluj-Napoca, cel mai impresionant edificiu baroc și unul de referință pentru arhitectura secolului al XVIII-lea, o zi caldă de toamnă, cu alei acoperite de frunze arămii, și invitații îmbrăcați în frumoase cămăși ucrainene, așteptând nerăbdători și curioși să intre în clădirea Muzeului, sunt elemente ale unui tablou emoționant care precede derularea evenimentului. Spectacolul-lectură „Sindromul supraviețuitorului” de Andrii Bondarenko, în regia Ștefanei Pop-Curșeu, directorul artistic al Teatrului Național din Cluj-Napoca, și în interpretarea actorilor Silviu Iorga și Mihai Florian Nițu, a deschis manifestarea, provocând o undă de emoție vie printre cei prezenți, îndeosebi printre refugiații din Ucraina care au re trăit clipele de groază provocate de război și de fuga din calea acestuia. Ziua de 24 februarie 2022, o zi ca oricare alta pentru noi, cei mai mulți, a fost începutul Apocalipsei pentru poporul ucrainean, ziua în care vecinul de la nord a invadat un stat suveran, invazie care a distrus orașe, a lăsat pe drumuri mii de oameni, a gonit din propriile case alte milioane, a luat mii de vieți, a semănat distrugere, durere, panică, groază, nedumerire, suferință.

Oameni care până mai ieri trăiau ca noi toți: mergeau la serviciu, își duceau copiii la școală, se întâlneau cu prietenii, citeau, vizitau muzee, călătoreau, munceau pământul, iubeau, sufereau, se bucurau..., dintr-o dată, în ziua fatidică de 24 februarie, s-au trezit în infern, în sunet de sirene antiaeriene, în foc și în groază, în bombardamente și în țipete de disperare, în ruine și în sânge.

Toate aceste impresii au încercat și au reușit cu succes să redea cei doi actori prin spectacolul „Sindromul supraviețuitorului”. La sfârșitul reprezentației, domnul Volodymyr, unul dintre refugiați, a luat cuvântul, subliniind faptul că acest război injust a schimbat sau cel puțin ar trebui să schimbe mentalități, percepții atât ale ucrainenilor asupra lor înșiși, cât și ale lumii întregi asupra acestui popor greu încercat de-a lungul existenței sale, dar demn și luptător.

Președintele Filialei Cluj a UUR, conf. univ. dr. Ioan Herbil a susținut o alocuțiune despre importanța zilei de 9 noiembrie pentru ucrainenii din România, întrucât din inițiativa legislativă a președintelui UUR, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, aceștia se pot bucura, începând cu anul 2018, cf. Legii 213/2018, de o zi în care își pot celebra limba maternă, ucraineana. De aseme-

nea, domnul Ioan Herbil a vorbit despre vechimea de peste nouă secole pe aceste meleaguri a ucrainenilor, aducând, pe lângă date istorice, și numeroase dovezi lingvistice în acest sens.

Al doilea moment deosebit de emoționant l-a reprezentat mini-concertul susținut de Liza Kadelnik, mezzosoprană a Operei Române din Cluj-Napoca, și Tanya Kitsak, studentă la Academia de Muzică „Gheorge Dima” din Cluj-Napoca, acompaniate la pian de Péter Kolcsár. Din repertoriu, au făcut parte cântece populare ucrainene, dintre care amintim: „Misiaț na nebi”, „Ciornobryvți”, „Nașcio meni ciorni brovy”, „Dva koliory”, „Ridna maty moia”, „Reve ta stohne Dnibr šyrokyi”, „Dva potoky”, „Sila ptaha” etc.

Printre cei aproximativ 80 de invitați, s-au numărat refugiații ucraineni care și-au găsit adăpost temporar în orașul de pe Someș, cadre didactice universitare, studenți, membri ai Filialei clujene a UUR, prieteni și simpatizanți ai ucrainenilor, ai limbii și ai culturii acestui popor și echipa TVR Cluj, în frunte cu Maria Cinar-Jiga, care a filmat întregul eveniment, urmând să fie transmis atât la TV, cât și pe rețelele de socializare.

Lector dr. Mihaela HERBIL

IAȘI

Cât trăiește limba – va trăi și poporul, ca națiune... Iată de ce limba are întotdeauna o pondere atât de mare în mișcarea națională, iată de ce este pusă pe loc de cinstire, printre principalele probleme ale unei națiuni.

Ivan Ohienko

La data de 9 noiembrie, ucrainenii din România sărbătoresc Ziua Limbii Ucrainene – unul dintre cele mai valoroase tezaururi ale națiunii noastre, care ne-a fost lăsat de părinții, bunicii și străbunicii noștri. Această sărbătoare a fost instituită de Camera Deputaților din România, la 4 iulie 2018, ca urmare a inițiativei legislative a deputatului Nicolae Miroslov Petrețchi, fiind sărbătorită, în fiecare an, în toate localitățile de reședință, unde locuiesc compact cetățeni aparținând minorității ucrainene. Astfel, noi, ucrainenii din România, avem două sărbători legale dedicate limbii materne: ziua de 21 februarie, când, în România, se sărbătorește ziua limbii materne pentru toate cele 18 minorități naționale care trăiesc pe teritoriul României, și ziua de 9 noiembrie ca zi a limbii ucrainene din România. În acest context și în conjunctura dată, și filiala Iași a sărbătorit cu trei zile în avans Ziua Limbii Ucrainene alături de circa 20 de refugiați din Ucraina, de un număr apreciabil de membri ai filialei, reprezentanți ai organelor locale (Primărie, Consiliul Județean, Prefectură, Inspectoratul Școlar Județean Iași etc.), profesori de la Universitatea „A.I. Cuza” din Iași și de la Colegiul Național de Arte „Octav Băncilă”, cu care avem acorduri de colaborare, și de alți invitați. După deschiderea oficială a evenimentului de către președintele Filialei Iași, prezentarea invitaților de onoare și a unui scurt istoric privind drumul parcurs pentru legiferarea acestei sărbători, au fost interpretate imnurile de stat ale României, de

către Denisa Antica, respectiv al Ucrainei, de către Denisa Anițulesei, soliste formației „Florile Bucovinei” a Filialei Botoșani a UUR. În continuare, președintele Filialei Iași a UUR, în alocuțiunea sa, a prezentat câteva date interesante despre limba ucraineană, subliniind că limba este o trăsătură definitorie a unei națiuni, un tezaur inestimabil și inepuizabil al moștenirii culturale a unui popor.

Programul dedicat momentului sărbătorit a început cu o suită de dansuri populare ucrainene, interpretate de ansamblul de copii „Vesna” al Filialei Botoșani a UUR, constituit din elevii claselor IV-XII din localitățile Mihăileni, Rogojești și Căndești. Tinerii dansatori plini de voie bună și de dorința de a se autodepăși au demonstrat reale calități de dansatori, cu un viitor strălucit pentru mulți dintre ei în acest domeniu. Strădania lor a fost răsplătită cu aplauze îndelungi și furtunoase.

Cu multă căldură și aplauze susținute au fost întâmpinați membrii fanfarei „Florile Bucovinei”, iar programul muzical prezentat a fost deosebit de frumos, cu melodii bine alese, care au mers la sufletul invitaților. De asemenea, invitații au savurat din plin melodiile interpretate de tinerele soliste ale ansamblului, elevele școlilor sus-amintite: Paula Ciornodolea, cu melodiile „Cămașa mamei”, „Războiul din Odessa”, și Denisa Anițulesei în duet cu Denisa Antica, cu melodiile „În livada cu vișine” și „Curge apa noroioasă”.

Audiența i-a primit cu aplauze prelungite pe cei mai mici soliști din cadrul programului, frații Carol și Robert Erimiciuc, care au prezentat publicului invitat, într-o interpretare inedită, cântecele „Reve ta stohne”, pe versurile poetului național Taras Șevcenko, și „Smereka”, în limba ucraineană.

La finalul programului dedicat acestui eveniment, au rostit alocuțiuni consilierul județean Romeo Olteanu, fost prefect și vicepreședinte al Consiliului județean, doamna Marina Dracea, profesor universitar de la Universitatea „A.I. Cuza” din Iași, doamna Ludmila Moroșan Demianova, profesor asociat al Departamentului de Filologie Româno-Germanică și Metode de Predare a Limbilor Străine al Universității Internaționale Umanitare (Odesa), fost prodecan al Facultății de Lingvistică și Traducere al acestei universități, autor a peste 180 de lucrări științifice în domeniul lingvisticii ucrainene, italiene etc., autor a 20 de cărți (manuale, dicționare, monografii). Este angajată în cadrul Centrului de asistență umanitară și socială pentru refugiați, Nicolina, din Iași.

Programul s-a încheiat cu recitarea poeziei „Iubiți Ucraina” de Volodymyr Sosiura de către Semen, unul dintre mulți copii refugiați din Ucraina în România, cazat cu o parte din familia sa la centrul „Star of Hope” – România.

Programul prezentat a primit aprecieri la superlativ din partea invitaților și, în mod deosebit, a refugiaților ucraineni, care s-au simțit, din nou, ca „acasă”.

Sărbătoarea limbii ucrainene în România a devenit un eveniment important în viața filialei noastre și a unei părți dintre refugiații din Ucraina, care locuiesc temporar pe teritoriul județului Iași.

Victor HRIHORCIUC,
președintele Filialei Iași a UUR

UCRAINELE ÎN ROMÂNIA

(Urmare de la pagina 1)

De asemenea, regăsim etnici ucraineni în județele Suceava, Timiș, Tulcea, Botoșani, Arad, Caraș-Severin, Satu Mare, Galați, Iași și Cluj.

La inițiativa deputatului Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, a fost adoptată Legea nr. 213 din 27 iulie 2018, care instituie ziua de 9 noiembrie ca Ziua Limbii Ucrainene, transpunând astfel în practică o dorință mai veche a etnicilor ucraineni de a celebra Ziua Limbii Ucrainene anual, la 9 noiembrie, aceasta reprezentând una dintre cele mai importante sărbători a comunității ucrainene, dedicată limbii materne, ca moștenire sacră a unei națiuni.

În acest an, Uniunea Ucrainenilor din România a organizat o amplă conferință internațională la București, cu participanți din șapte țări: Belgia, Canada, Cehia, România, Slovacia, Ucraina și Ungaria.

Deschiderea oficială a evenimentului i-a avut drept participanți pe reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România, conduși de deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, alături de: domnul Sergiu Nistor, consilier prezidențial la Departamentul

carea organizațiilor internaționale, a ONG-urilor și măsurile de prevenire și combatere a traficului de persoane; „Ucrainenii din România. Istorie, contemporaneitate și perspective”, la care au participat secretari de stat, parlamentari, reprezentanți ai autorităților publice locale și ai instituțiilor din județele în care locuiesc etnici ucraineni, inspectori școlari, primari, consilieri locali, preoți, profesori, membri ai UUR.

În cuvântarea sa, domnul Sergiu Nistor, consilier prezidențial, Departamentul Cultură, Culte și Minorități Naționale, a subliniat cum limba maternă, ca martor al istoriei dar și al prezentului frământat, rămâne vehiculul privilegiat care transmite, peste generații, identitatea și idealurile unui popor. Totodată, a fost reiterat mesajul președintelui Klaus Iohannis prin care „România condamnă ferm agresiunea complet nejustificată, ilegală și neprovocată a armatei ruse împotriva Ucrainei” și au fost adresate felicitări pentru organizarea unui eveniment dedicat celebrării limbii ucrainene și, prin aceasta, un viitor strălucit întregului tezaur al valorilor, tradițiilor și creațiilor culturale ucrainene.

În cadrul conferinței, s-a dat citire și mesajului adresat de către președintele Camerei Deputaților, Ion-Marcel Ciolacu, acesta subliniind cum limba este, pentru fiecare popor, un aspect cheie al identității naționale. Ea îndeplinește, împreună cu patrimoniul cultural și teritoriul național, un rol fun-

Cultură, Culte și Minorități Naționale, doamna Roberta Anastase, vicepreședinte Comisiei pentru politică externă a Senatului, domnul Vasile Daniel Suci, vicepreședinte Camerei Deputaților, doamna Dora Mărgărit, Director de Cabinet, Cancellaria Prim-Ministrului României, domnul Serhiy Babak, președinte Comisiei pentru Învățământ și Inovare din Rada Supremă a Ucrainei, domnul Varujan Pambuccian, liderul Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale din Camera Deputaților, Oleksandr Zlatin, Secretar II al Ambasadei Ucrainei în România, doamna Enikő Katalin Laczikó, secretar de stat la Departamentul pentru Relații Interetnice, domnul András István Demeter, secretar de stat la Ministerul Culturii, domnul Ievhen Czolij, președintele organizației „Ucraina 2050” și consul onorific al Ucrainei în Canada.

Lucrările conferinței s-au desfășurat pe cinci panouri, centrate atât pe probleme generale, cât și pe cele specifice, de actualitate: Sprijinul acordat Ucrainei în contextul războiului de agresiune a Rusiei: implicarea statelor și modele de bune practici, nevoia de reconstrucție a orașelor și a regiunilor ucrainene; Limba ca element fundamental în formarea unei persoane și în consolidarea unei națiuni; Rolul administrației publice în promovarea și susținerea limbii materne; Educația în limba maternă – vector esențial al protejării identității naționale a ucrainenilor din România; România și criza refugiaților din Ucraina: impli-

damental, acela de liant și factor de coeziune. De asemenea, discursul domniei sale a adus în vedere că sprijinul multidimensional acordat Ucrainei va fi susținut, pe mai departe, de la nivel parlamentar, prin avansarea unei agende de cooperare pozitivă, de viitor și bazată pe proiecte concrete.

A fost transmis, de asemenea, mesajul Ministerului Afacerilor Interne, domnul Lucian Nicolae Bode, prin care a fost evidențiat faptul că sărbătoarea limbii unui popor care s-a distins prin curaj și patriotism reprezintă un semn al hotărârii sale de a urma o cale fundamentată pe valori și principii europene comune, reafirmând determinarea României de a fi alături de Ucraina, de a sprijini poporul ucrainean în aceste momente dificile.

Minunata sărbătoare a limbii ucrainene a fost încheiată miercuri seară cu un concert extraordinar de cântece și dansuri ucrainene, cu participarea unui număr considerabil de grupuri de muzică și dans din România și din Ucraina, printre care și un grup vocal format din copiii ucrainenilor refugiați pe teritoriul României.

La finalul celor cinci panouri, domnului președinte al UUR și deputat în Parlamentul României, Nicolae Miroslov Petrețchi, i-au fost acordate distincții în semn de apreciere atât pentru contribuția sa importantă în promovarea valorilor,

a tradițiilor minorității ucrainene și, implicit, la dezvoltarea acestei comunități, cât și pentru solidaritatea Uniunii Ucrainenilor din România cu poporul ucrainean, prin sprijinul necondiționat acordat, încă din primele zile ale războiului, Ucrainei și refugiaților ajunși pe teritoriul României.

Lunca la Tisa, în sărbătoare

În mare zi de sărbătoare, Sfântul Acoperământ al Maicii Domnului a fost simbolic purtat în văzduhul unei zile senine de 14 octombrie, când sute de credincioși au poposit în biserica ortodoxă ucraineană din Lunca la Tisa, pentru a rosti o rugăciune, a se reconecta cu divinitatea, într-un peisaj desprins dintr-un verset biblic.

Totodată, acest eveniment religios ne duce cu gândul la vremurile deosebit de grele pe care le trăiesc frații noștri ucraineni. Se spune că, în anul 911, Maica Domnului li s-a arătat credincioșilor într-o ipostază deopotrivă tristă și marcantă. Revărsate deasupra întregului popor, lacrimile și rugăciunile Măicuței au mângâiat necazurile oamenilor și au dat speranță sufletelor necăjite. Un sentiment asemănător i-a cuprins și pe enoriașii prezenți la hramul bisericii, care au primit cu inima deschisă rugăciunile preoților.

Biserica Ortodoxă Ucraineană din Lunca la Tisa, în parteneriat cu Filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, a reușit să adune, din nou, un număr mare de credincioși, localnici ai satului Lunca la Tisa și ai satelor ucrainene vecine.

Alături de preotul paroh al bisericii ortodoxe ucrainene, Iaroslav Clemcovi, au oficiat Sfânta Liturghie părintele Gheorghe Cinar din Rona de Sus, părintele Viorel Vișovan din Poienile de sub Munte, părintele Victor Petrovai din Crăciunești, părintele pensionar Nicolae Covaci din Bocicoiu Mare, părintele vicar Nicolae Lauruc din Sighetu Marmăției, părintele Ioan Sacaloș din Valea Vișului, părintele Gurie Bocicorec din Poienile de sub Munte și părintele Gheorghe Albiciuc, fost paroh în Rona de Sus.

Unul dintre cele mai înălțătoare momente din cadrul Sfintei Liturghii a fost împărtășirea copiilașilor, în sufletele cărora părinții sădesc, de timpuriu, sămânța credinței.

Evenimentul s-a bucurat de prezența unor distinși oaspeți, printre care s-au numărat: președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele Filialei Maramureș, profesorul Miroslov Petrețchi, prim-vicepreședintele UUR, Vasile Pasenciuc, președinta Organizației locale UUR Lunca la Tisa, Anna Sambor, consilierul UUR Lunca la Tisa, Vasile Hreniuc, membru al Comitetului UUR Maramureș, Mihai Ioan Lauruc, consilierul UUR Crăciunești, Ioan Petrovai, care au contribuit la buna organizare și desfășurare a hramului bisericesc.

Asemeni frunzelor de toamnă care cad din copacii odinioară verzi și se odihnesc cu dor pe pământul proaspăt călcat de atâția pași veseli, întâlnirea cu fiii satului din Lunca la Tisa a fost una încărcată de melancolie, bucurie, emoție și cuvinte nerostite.

La 16 octombrie, această întâlnire s-a lăsat cu tropote, cântece și voie bună. Filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, în parteneriat cu Organizația locală Lunca la Tisa, a organizat acțiunea cultural-artistică „Întâlnire cu fiii satului”, care a pus în lumină folclorul ucrainean și tradițiile culinare ucrainene, subliniind, în același timp, importanța păstrării, cu sfințenie, atât a obiceiurilor și a credinței, cât și a cântecelor și dansurilor ucrainene.

Evenimentul s-a bucurat de prezența președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, a președintelui Filialei Maramureș, profesorul Miroslov Petrețchi, a prim-vicepreședintelui Uniunii, Vasile Pasenciuc, a președintelui Organizației locale Repedea, Ioan Recalo, a președintelui Organizației locale Lunca la Tisa, Anna Sambor, a președintelui Organizației locale Crasna Vișului, Gheorghe Mocernac, a președintelui Organizației locale Bocicoiu Mare, Anna Mihali, a președintelui Organizației locale Ruscova, Mariciuc Pinte, a vicepreședintelui Organizației locale Valea Vișului, Maria Papariga, a consilierului Organizației locale Crăciunești, Ioan Petrovai, a consilierului Organizației locale Lunca la Tisa, Vasile Hreniuc, a membrului Comitetului UUR Maramureș, Mihai Ioan Lauruc, și a altora.

La acest eveniment, alături de localnicii satului Lunca la Tisa și de cei din comunele ucrainene învecinate, au participat grupuri și ansambluri ale

organizațiilor locale din Maramureș și ale altor filiale județene ale Uniunii Ucrainenilor din România, după cum urmează: grupul vocal de copii din Lunca la Tisa, coordonat de doamna Galina Hreniuc, grupul „Veselka” din Lunca la Tisa, coordonat de Anna Sambor, soliștii Octavian Voloșciuc și Mihai Narcis Bobriuc, ansamblul de dans „Cervona Kalena”, coordonat de Iulian Chideș, grupul vocal de copii din Poienile de sub Munte, coordonat de Maria Vișovan, grupul vocal de copii din Ruscova, coordonat de Mihaela Miculaiciuc, grupul „Nadiia” din Repedea, coordonat de Adriana Recalo, grupul vocal din Bistra, coordonat de Irina Iordăchianu, grupul vocal „Krasnianocika” din Crasna Vișului, coordonat de Gheorghe Mocernac, grupul vocal „Tinerii huțuli”, coordonat de Maria Papariga, grupul vocal din Crăciunești, grupul vocal „Cervona Ruja”, coordonat de Anna Mihali, și grupul vocal din Rona de Sus.

Cu această ocazie, a fost lansată și „Monografia satului Lunca la Tisa”. Autorul monografiei este un dascăl excepțional, profesorul pensionar Ivan Hriniuc, care și-a făcut meseria cu dăruire de peste 40 de ani, și a cărui plăcere a fost, dintotdeauna, scrisul. La vârsta de 82 de ani, înconjurat de soție, copii și nepoți, Ivan Hriniuc culege cu mândrie roadele unei munci intelectuale trudnice și deosebite. Pentru prima sa carte publicată, „Monografia comunei Bocicoiu Mare”, a cules informații timp de opt ani.

Evenimentul a fost, cu adevărat, o reușită, datorită implicării Uniunii și a susținerii din partea Organizației locale Lunca la Tisa a UUR.

Mara RUS

ARTĂ CULINARĂ UCRAINEANĂ, LA TEREBEȘTI

Minoritatea ucraineană din județul Satu Mare a devenit în ultimii ani o prezență tot mai activă în tabloul economic, social și cultural. Acțiunile culturale care vizează o cât mai fidelă cunoaștere și recunoaștere a valorilor identitare ucrainene se bucură de un înalt prestigiu și de o apreciere unanimă atât din partea specialiștilor, cât și a publicului larg. În urma de manifestări specifice promovării culturii ucrainene, duminică, 16 octombrie 2022, la Terebești a avut loc prima ediție a Festivalului „Conviețuire interetnică în Satu Mare – Artă culinară tradițională ucraineană”, organizat de Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), Filiala Satu Mare, Instituția Prefectului, Primăria Terebești, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Muzeul Județean, precum și de Organizația locală Terebești a UUR.

Oaspeți de onoare au fost deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele UUR, Radu Roca, prefectul județului Satu Mare, Zamfir Danciu, directorul Direcției de Cultură, Liviu Marta, directorul Muzeului Județean, Monica Sobius, primar Tarna Mare. Primarul comunei Terebești, Mariana Avorniciți, a salutat în calitate de gazdă, toți invitații și a subliniat modelul de conviețuire interetnică oferit de comuna sa. Liuba Horvat, președintele Filialei Satu Mare a UUR și secretar general al UUR, a evidențiat faptul că această acțiune are menirea de a atrage atenția asupra bogăției culturii ucrainene și prin intermediul savuroaselor produse culinare. Cu toate că trăim vremuri extrem de grele, când țara vecină, Ucraina, se află sub nemilosul atac al hoardelor rusești, iată că această comunitate are suficiente resurse de a-și afirma cu tărie identitatea și prin mijloacele specifice culturii. La rândul său, prefectul Radu Roca i-a felicitat pe organizatori și a subliniat solidaritatea de care sătmărenii au dat – și dau în continuare – dovadă în timpul războiului

din Ucraina și a mulțumit comunității ucrainene din județ pentru modul exemplar în care înțelege să trăiască în armonie cu celelalte naționalități din zonă. Deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a remarcat faptul că Filiala sătmăreană a UUR cunoaște un adevărat reviriment, organizând evenimente cu mare impact asupra comunităților unde trăiesc ucrainenii și a mulțumit doamnei Vasilena Motica, liderul ucrainenilor din Terebești, pentru aportul remarcabil adus la reușita acestui eveniment.

După degustarea aleselor bucate ucrainene, a urmat un spectacol artistic oferit de grupul „Miculeanca” din Micula, ansamblul „Kolomeica” din Siret (Suceava), ansamblul vocal-instrumental al Școlii de muzică din Iamnița, regiunea Ivano Frankivsk (Ucraina), precum și de solistul Adrian Lupescu, care a interpretat celebra melodie „Pedmenula”, atât în limba română, cât și în ucraineană, spre deliciul numerosului public prezent. A fost un spectacol plin de culoare și de vitalitate, iar cei prezenți au răsplătit cu aplauze furtunoase evoluția artiștilor ucraineni.

La manifestare, au participat reprezentanți ai comunității ucrainene din întreg județul, dar și mulți localnici, care au ținut să fie alături de ucraineni, la ceas de sărbătoare. O notă specială pentru părintele greco-catolic Nicolae Huzău, care a însoțit un grup de refugiați din Ucraina, ce și-au găsit adăpost în localitatea Botiz. A fost un eveniment extrem de reușit, în care savoarea și aroma bucatelor s-au împletit cu frumusețea unică a cântecului și dansului popular ucrainean.

Felician POP

A venit toamna, anotimpul culesului roadelor muncii anului, și cum te-ai putea bucura de toate aceste daruri ale naturii dacă nu împreună cu un colectiv de oameni dragi.

În planul Filialei Caraș-Severin a UUR a fost inclusă acțiunea „Tradiții culinare”, care a avut loc la data de 23 octombrie 2022, scopul acesteia fiind acela de cunoaștere a preparatelor culinare specifice ucrainenilor. Organizatorii evenimentului i-au mobilizat pe membrii birourilor Organizațiilor locale pentru a pregăti această acțiune cât mai bine. Au fost împărțite sarcinile în vederea realizării unei expoziții culinare cât mai variate.

În ziua desfășurării acțiunii, în orașul Caransebeș, într-un local din mijlocul parcului natural Teiuș, am avut parte și de o toamnă frumoasă cu soare. Au sosit pe rând participanții din organizațiile locale ale filialei, aducând cu ei preparate culinare pentru expoziție și pentru degustare, fiecare venind cu ce a crezut că este mai bun, mai gustos, dar încadrat în specificul bucătăriei ucrainene. Harnicele ucrainence din Caransebeș, Reșița, Cornuțel, Copăcele, Sălbăgel s-au întrecut pe sine în prepararea bucatelor. Nu a lipsit tradiționala tocăniță de ciuperci (hribi) culese din pădurile localităților Cornuțel și Copăcele, sarmalele cu făină de mălai, iahnia de fasole, colțunașii cu brânză și marmeladă, mămăliguța

Tradiții culinare în Banat

cu smântână, tocănița de oaie, salata de cartofi, pâinea de casă, pâinea de mălai, dovleacul copt etc. Nu au lipsit nici preparatele dulci: gogoșile, plăcinta cu mere, sucitura cu mac și cu nuci. Toți participanții au degustat din respectivele produse, dându-le aprecierea cuvenită.

În partea a doua a acțiunii, a fost prezentat un program artistic, la care au participat și oaspeții invitați din Filiala UUR București, Filiala UUR Timiș (comuna Știuca), care, la sosire, au fost primiți cu cântecul dedicat primirii oaspeților, „Zelene jeto zelene”. Programul a fost deschis de președintele Filialei Caraș-Severin a UUR, domnul ing. Daniel Basaraba, apoi au luat cuvântul: fostul președinte al aceleiași filiale, domnul Ivan Liber, președintele Filialei UUR București, domnul Mihai Traista, președinta Organiza-

ției de Femei a Filialei Caraș-Severin, doamna Maria Blaj.

Grupul vocal și de dansuri „Frunza verde” din Sălbăgelu Nou, coordonat de doamna Ileana Popescu, a interpretat câteva cântece populare și o suită de dansuri, iar membrii grupului vocal „Veseli Ditocike” ai Școlii Gimnaziale Știuca, pregătiți de doamna profesoară Mioara Cinar, au interpretat cu vocile lor dulci și melodioase mai multe cântece, obținând multe aplauze. Tânăra formație „Edelweis” din București, coordonată de doamna profesoară Zenovia Mandiuc, a oferit publicului o serie de cântece ucrainene, pentru care au primit aplauze cuvenite.

Tinerele fete din Cornuțel au interpretat cântece populare specifice localității lor. Corul „Glasul Ucrainenilor”, condus de profesorul Ivan Liber, a încheiat programul acțiunii

cu o suită de cântece din repertoriul său.

Atmosfera plăcută, socializarea în timpul petrecut la servirea mesei, cântecele populare interpretate și întreținute de acordeonul domnului Ivan Malenovschi au creat buna dispoziție tuturor.

Nu au lipsit pozele de grup, schimburile de impresii și speranța realizării și altor acțiuni de acest gen, care să favorizeze, pe mai departe, menținerea socializării și păstrarea tradițiilor și a cântecului ucrainean.

Maria BLAJ

CARAVANA FOLCLORULUI UCRAINEAN, LA COȘTIUI

Duminică, 23 octombrie, renumita Caravană a folclorului ucrainean, care a străbătut multe localități din județul Maramureș, a făcut un popas și în satul Coștiui, comuna Rona de Sus, un loc aparte, în care conviețuiesc români, ucraineni și maghiari. Fiind primul eveniment cultural-artistic de acest tip organizat la Coștiui de Uniunea Ucrainenilor din România, localnicii satului au trăit din plin fiecare moment și s-au bucurat de atmosfera plăcută și armonioasă, în ciuda vremii neprielnice.

Pe scena evenimentului, au luat cuvântul președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele Filialei Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, profesorul Miroslov Petrețchi, vice-

primarul comunei Rona de Sus, Ioan Ruscovan, și părintele paroh al satului Coștiui, Eduard Molnar.

Programul artistic a debutat cu frumoase cântece și poezii prezentate de copiii de la grădinița din Coștiui, sub îndrumarea doamnelor educatoare Liuba Rusneac și Valerica Lavița. După ce poeziile și cântecele au înveselit atmosfera, copiii au dansat pe ritmul mai multor melodii ucrainene, maghiare și românești. Nici clasa pregătitoare din cadrul Școlii Gimnaziale Rona de Sus nu a fost mai prejos. Sub îndrumarea doamnei învățătoare Larisa Petrețchi, micuții învățăței au recitat poezii care au reflectat dragostea lor pentru limba și poporul ucrainean și au cântat cu voioșie cântecele dedicate limbii materne.

Programul artistic a fost, de asemenea, susținut de: ansamblul artistic al Filialei Suceava, „Cervona Kalena”, coordonat de domnul Iulian Chideș, grupul vocal din Coștiui, coordonat de preotul vicar al Vicariatului Greco-Catolic, Vasile Colopelnic, grupul vocal din Rona de Sus, grupul vocal „Cervona Ruja” din Bocicoiu Mare, coordonat de Anna Mihali, grupul vocal de copii din Poienile de sub Munte, coordonat de Maria Vișovan, grupul vocal bărbătesc „Vocile Muntelui” din Poienile de sub Munte, coordonat de Mihai Macioca, corul bisericesc din Bistra, coordonat de Irina Iordăchianu, grupul vocal „Krasniano-cika” din Crasna Vișeuului, coordonat de Gheorghe Mocernac, grupul vocal „Nadiia” din Repede, coordonat de Adriana Recalo, și grupul vocal din Crăciunești, coordonat de Ioan Petrovai.

Cu siguranță, evenimentele cultural-artistice organizate în satul Coștiui de Uniunea Ucrainenilor din România vor continua, deoarece bucuria celor prezenți a fost de neprețuit, fiind un imbold de a desfășura și în viitor astfel de activități culturale, interactive și programe artistice cu și pentru etnicii ucraineni.

Din păcate, atmosfera festivă a fost umbrită anterior de atitudinea neprietenoasă a primarului comunei Rona de Sus, Alexa Semeniu, care, în mod nejustificat, a încercat să împiedice organizarea evenimentului, refuzând desfășurarea acestuia pe domeniul public al localității. Este pentru prima dată în istoria recentă a Uniunii Ucrainenilor din România când un primar pune piedici unui proiect cultural care are ca scop promovarea tradițiilor, obiceiurilor, limbii și portului etnicilor ucraineni din România.

Totodată, îi mulțumim fostului viceprimar, Ilie Copoșciuc, care ne-a pus la dispoziție un teren din proprietatea sa, pentru a permite organizarea cu succes a Caravanei folclorului ucrainean la Coștiui.

Mara RUS

La finalul lunii octombrie, în orașul Lugoj, a fost organizată „Gala Maramureșeană din Banat”. Cu acest prilej, au fost prezenți alături de elevi, profesorii de limba și literatura ucraineană, inspectorul școlar de specialitate, Maria Szabo Condrei, și reprezentanți ai organizațiilor locale ale Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România și, nu în ultimul rând, președintele acesteia, Gheorghe Hleba.

„Ne-am reunit în Lugoj să-i sărbătorim împreună pe ucrainenii care își au rădăcinile în partea de nord a țării, în Maramureș. A fost o gală unde participanții, veniți din diferite zone ale Banatului, au cântat și au dansat pe ritmurile muzicii ucrainene. Ne bucurăm că alături de noi au fost prezenți reprezentanții Comitetului UUR Timiș, președinții organizațiilor locale ale Filialei Timiș și un grup de refugiați din Ucraina”, a declarat Gheorghe Hleba, președintele UUR Timiș.

În fața publicului, pe scenă au evoluat: „Veseli Ditočike” din comuna Știuca, ansamblul „Perlenka” din Bethausen, corul „Kedrovena” din localitatea Petroasa Mare, iar, din satul Remetea Mică, copiii de la „Remeteanca” și „Veseli Dzvinočike”, coordonați de Ana și Nicoleta Hrin. Totodată, la spectacol a mai luat parte grupul de copii din comuna Variaș, corul din Criciova și artistul Nicolae Hrin, care a interpretat la nai un

Gala maramureșeană din Banat

colaj de cântece specifice ucrainenilor maramureșeni, originari din localitățile: Valea Vișeuului, Bistra, Poienile de sub Munte, Repede, Ruscova, Rona de Sus și așa mai departe.

Printre invitați, s-au numărat ansamblul „Zelenei Lestociok”, din Sălbăgelul Nou, județul Caras Severin, și un grup de refugiați din calea războiului, din Ucraina „Ukrainski Mrii”.

„A fost interesant și surprinzător de plăcut, să facem cunoștință cu melodiile și dansurile ucrainenilor de dincoace de graniță, de pe malul râului Tisa. Mi-au plăcut foarte mult costumele populare, care diferă de la un sat la altul, prin culori și ca stil, iar, în ceea ce privește dansul tradițional, a fost o noutate pentru noi, cei care provenim din capitala Ucrainei, Kiev. A fost foarte frumos și, pe această cale, mulțumim Filialei Timiș care ne implică în astfel de acțiuni și face tot posibilul să ne simțim precum acasă, în familie”, a declarat Lesea.

Conform datelor istorice, primele familii de ucraineni au venit în Banat pe la începutul secolului XX, stabilindu-se în județele Timiș și Caraș-Severin. Migrația etnicilor noștri, atât din nordul țării, cât și din Ucraina Subcarpatică înspre partea de vest a României s-a desfășurat în trei etape: prima fiind după sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, în urma reformei agrare din anul 1945, când numeroase familii din localitățile cărășene Zorile, Copăcele, Cornuțel și Cireșul Nou au fost împroprietărite în localitățile Gelu, Becicherecul Mic și Variaș. Cel

de-al doilea val a avut loc între anii 1960-1970, pe atunci ucrainenii fiind deja cetățeni români, originari, îndeosebi, din Maramureș și Satu Mare. Astfel, în urma plecării germanilor în țara lor de baștină, aceștia au achiziționat casele șvabilor, reușind, la ora actuală, să fie majoritari în satele: Dragomirești, Știuca, Remetea Mică, Soca și Sălbăgelul Nou. Ca urmare a celui de-al treilea val, înregistrat după anii 1990, în afara localităților

mai sus amintite, grupurile compacte de ucraineni s-au stabilit în Tomnatic, Gelu, Gottlob, Variaș, Sănnicolaul Mare și Pădureni. În cei peste 100 de ani, ucrainenii au migrat și în interiorul teritoriului bănățean, stabilindu-se în centrele urbane, precum: Timișoara, Lugoj, Reșița și Caransebeș, dar și, mai spre nord, în județul Arad, păstrându-și, de-a lungul timpului, tradițiile, obiceiurile, limba maternă, religia, cântecul și portul popular ucrainean.

Mihaela BUMBUC

Toamna arădeană – interculturalitate româno-ucraineană

În școlile din satele Târnova, Chier și Dud, comuna Târnova, învață foarte mulți elevi de etnie ucraineană. Din cei 240 de elevi ai Școlii Gimnaziale Târnova PJ, 110 copii studiază limba ucraineană, așadar aproape jumătate din efectiv. Se cuvine să menționăm faptul că, pentru ca acest vis să devină realitate, cel care a făcut eforturi deosebite a fost domnul Gavrilă Miculaiciuc, președintele Filialei Arad a UUR. Plecând de la această situație și luând în calcul colaborarea excelentă pe care Filiala Arad a Uniunii Ucrainenilor din România o are cu conducerea și colectivul de cadre didactice al școlii, am propus desfășurarea unui proiect educațional intercultural în parteneriat cu aceasta. Tema proiectului, TOAMNA, a fost aleasă din dorința de a oferi elevilor oportunitatea de a cunoaște și împărtăși tradiții și obiceiuri legate de acest anotimp, atât din moștenirea culturală a românilor, cât și din cea a etnicilor ucraineni. Ne-am dorit ca ei să facă schimb de informații, să aprecieze și să respecte tradițiile culturale ale celorlalți, adoptând o atitudine pozitivă și responsabilă față de aceste obiceiuri păstrate din moși-strămoși.

Pentru ca activitățile acestui proiect să fie atractive, am considerat necesar să găsim parteneri care să ne ajute în acest sens. Astfel, am încheiat parteneriate cu câteva societăți și persoane fizice din comună: S.C. SCHREIBER AGRAR S.R.L. din Târnova, S.C. PITAC PAN S.R.L. din Chier, familia Clipei, cea care deține o stână în localitatea Dud, precum și cu Școala Gimnazială „Aron Cotruș” Arad, dar și cu Inspectoratul Școlar Arad, care să certifice caracterul educațional al activităților propuse în proiect.

Am ales să avem parteneri și o școală în care nu învață elevi de etnie ucraineană, din dorința de a face cunoscută zestrea noastră culturală și celor care nu ne cunosc sau știu puține lucruri despre etnicii ucraineni.

Proiectul a fost primit cu bucurie de către copii, profesori și parteneri, deopotrivă. Pentru început, elevii au vizionat în cadrul orelor de științe ale naturii, limba română, educație tehnologică, AVAP, filmulețe despre transhumanță, despre muncile care se desfășurau toamna în vremurile de demult, despre bunătățile culinare preparate din roadele toamnei. De asemenea, au ascultat la orele de limba română și de limba ucraineană povești despre toamnă din literaturile română și ucraineană. Toate aceste activități s-au desfășurat cu sprijinul cadrelor didactice care au răspuns pozitiv propunerii noastre.

Au urmat activitățile practice ale proiectului, trei la număr, acestea fiind realizate cu sprijinul partenerilor noștri.

Prima activitate, „La stână”, s-a desfășurat la stâna familiei Clipei din Dud, unde cei 37 de

elevi ai școlii din localitate, însoțiți și îndrumați de doamnele profesoare Anna Hanțig, Cosmina Boțocan și Monica Rău au aflat ce înseamnă munca la stână în zilele noastre, dar și cum era în trecut. Gazdele, oameni harnici și primitivi, s-au străduit să răspundă la noianul de întrebări venit din partea copiilor. Mihaela Clipei, fata proprietarului, le-a demonstrat copiilor faptul că a fi absolventă de facultate și a lucra în contabilitate nu reprezintă pentru ea o piedică de a munci cu plăcere și la stână.

Cea de a doua activitate s-a desfășurat la brutăria din satul Chier, unde elevii Școlii Gimnaziale „Petru Bărdan” Chier, împreună cu profesorii însoțitori și responsabili de proiect din partea Filialei Arad a UUR, au beneficiat de răbdarea și îndemnarea celor care lucrează acolo. Împreună, profesioniști și ucenici, au reușit să facă o plăcintă după o rețetă românească și una după o rețetă ucraineană, folosind roadele toamnei, mere și dovleac. Că produsul finit a fost delicios, nu încapă îndoială, deoarece la final a dispărut rapid de pe tăvi. Gazdele au fost minunate și cu siguranță copiii își vor aminti cu drag de această experiență.

Baza agricolă a firmei S.C. SCHREIBER AGRAR S.R.L. a fost locul unde elevii școlilor din Târnova și din Arad au avut ocazia să experimenteze ce înseamnă a face agricultură. Era cea de a treia activitate, în cadrul căreia gazdele le-au povestit copiilor despre muncile agricole ale sezonului de toamnă, le-au prezentat numeroase utilaje din bază, explicându-le la ce folosește fiecare dintre ele, le-au arătat cum se controlează umiditatea recoltei folosind tehnologia modernă, astfel că elevii au putut face diferența între modul în care făceau agricultură buncii și străbuncii, în comparație cu ce se întâmplă în agricultura din zilele noastre.

Cu entuziasmul caracteristic vârstei, copiii s-au aventurat pe grămada uriașă de grâu din bază, au încercat utilajele prezentate, au pus o sumedenie de întrebări, au socializat, au povestit despre agricultură și s-au fotografiat în frumosul decor de toamnă amenajat de gazde.

A fost o experiență pe cât de plăcută, pe atât de utilă, care, fără îndoială, va rămâne în amintirea copiilor.

Cu siguranță, elevii participanți vor valorifica momentele trăite în cadrul activităților unde au învățat că diversitatea este o bogăție și doar respectându-i pe cei din jur, indiferent de etnie, vei putea fi respectat la rândul tău. De asemenea, copiii au aflat că schimbul de idei și sentimente între oameni reprezintă cheia unei vieți frumoase și împlinite.

Am mai adăuga aici faptul că, după fiecare activitate, Uniunea Ucrainenilor din România a oferit o masă tuturor participanților, gest deosebit de apreciat de aceștia.

Mulțumim Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul financiar acordat și domnului Gavrilă Miculaiciuc, președintele Filialei Arad a UUR, pentru efortul depus ca evenimentul să se desfășoare în cele mai bune condiții.

Gianina BUTAR

Interculturalism – Împreună combatem discriminarea

Minoritățile bănățene s-au reunit într-o expoziție virtuală comună, unde fiecare etnie conlocuitoare în zona de vest a țării este protagonista unui film documentar. Proiectul „Interculturalism – Împreună combatem discriminarea” a fost inițiat de Asociația Centrului de Resurse pentru Regenerare Urbană și reprezintă un efort comun al ucrainenilor, romilor, aromânilor, evreilor, germanilor, bulgarilor, maghiarilor și al sârbilor de a proteja esența Banatului, multiculturalismul.

„Acest proiect are ca scop protejarea și promovarea valorilor care au făcut din Banat să fie ceea ce este astăzi, un etalon de înțelegere culturală”, a declarat Adrian Mirescu, președinte Partida Romilor Timiș.

Expoziția a debutat la Timișoara, la Secția de Artă „Deliu Petroiu” și Secția Documentare-Periodice din cadrul Bibliotecii Județene Timiș „Sorin Titel”, iar, ulterior, s-a mutat în localitățile: Saravale, Chevereșu Mare, Periam, Sânpetru Mare, Dudeștii Vechi, Dumbrăvița, Dudeștii Noi și, mai apoi, în comuna Știuca. În cea din urmă locație, elevii claselor V-VIII din cadrul Școlii Gimnaziale au participat la o lecție despre interculturalism, după care au vizionat un film documentar și au interacționat cu organizatorii. De asemenea, pe cele patru monitoare TV, amplasate în Căminul Cultural, au rulat colajele foto și reportajele care ilustrau tradițiile și obiceiurile minorităților bănățene. La această expoziție, a fost prezent inspectorul de limbă ucraineană, Maria Szabo Condrei, directorul unității de învățământ, Nicolae Benzar, profesoara Mioara Cinar și profesorul de sport Ionuț Brașoveanu, care, în preambulul expoziției, a premiat 30 de elevi, câștigătorii concursurilor „Crosul Viitorilor Campioni”, organizat în comuna Giroc, și „Crosul Toamnei”, desfășurat la Lugoj, în luna octombrie.

„Atenția copiilor de la Școala Gimnazială Știuca a fost captată de mesajul transmis prin materialul video. Aceștia au înțeles că valorile și identitatea noastră ucraineană trebuie păstrate și transmise mai departe. Indiferent de culoarea etnică, putem să conviețuim, manifestând respect unii față de ceilalți și, în același timp, să obținem unitate în diversitate”, a consemnat Maria Szabo Condrei, inspector de limbă ucraineană, IȘJ Timiș.

Menționăm faptul că proiectul „Interculturalism – Împreună combatem discriminarea” a beneficiat de suport financiar din partea Guvernului României, a Agenției

Națională pentru romi, prin programul de promovare a unor acțiuni menite să încurajeze construirea unui climat intercultural bazat pe cunoaștere, pe respect reciproc și, nu în ultimul rând, pe toleranță zero față de atitudini rasiste, iar acțiunea de la Știuca a fost realizată în colaborare cu reprezentanții Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România.

Mihaela BUMBUC

Sărbătoare duhovnicească, în satul Bălcăuți

De 1 octombrie, o zi blândă de toamnă, care tocmai pecetluiește începutul lui Brumărel, soarele zâmbește luminos din înaltul cerului și revarsă cu dărnicie razele binefăcătoare peste creațiile lui Dumnezeu. Natura parcă s-a primest și mai frumos pentru această mare sărbătoare a creștinilor ortodocși din satul Bălcăuți, care-și văd osteneala concretizată privind la Sfânta Biserică, astăzi, învăluită, prin mila lui Dumnezeu, într-o aureolă divină... De hramul bisericii, a cărei ocrotitoare este Preasfânta de Dumnezeu Născătoare Fecioara Maria, este săvârșită sfințirea lăcașului sfânt.

1 octombrie 2022 va rămâne în istoria satului, a comunității, însă cea mai mare binecuvântare este ca numele jerfitorilor și binefăcătorilor acesti frumoase și ample lucrări să fie scrise în Ceruri.

„A fost binecuvântarea lui Dumnezeu ca să se înfăptuiască acest fapt, spre slava Sa.” – mărturisește părintele paroh Cosmin Cucu, care împreună cu enoriașii care l-au ajutat și cu toți cei implicați sunt mărturisitorii credinței vii și lucrătoare care trece prin timp și dăinuie.

Sub Acoperământul Maicii Domnului, prin pronia lui Dumnezeu, credincioșii au parte de bucurii duhovnicești – Sfânta Liturghie este oficiată de Preasfințitul episcop Damaschin Dorneanu, alături de un sobor impresionant de preoți. Simpla prezență a episcopului este atotgrăitoare, prin atitudinea smerită, prin privirea blajină, prin vorba caldă, părintească și plină de înțelepciune acesta trimite la meditație și stărnește dorința de sporire duhovnicească. Totdeauna, exemplul personal este mărturisitor, episcopul nostru fiind întruchiparea Mântuitorului „Priviți la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima”.

Moaștele Sfântului Calinic de la Cernica, devenit ocrotitorul bisericii din Bălcăuți, alături de Măicuța Domnului, au bucurat enoriașii timp de trei zile, fiind puse spre închinare credincioșilor. Părintele Cosmin, în fiecare an, de hramul bisericii, a căutat să-și bucure fii duhovnicești prin prezența moaștelor sfinților lui Dumnezeu,

care pentru noi sunt modele de viață și ne ajută în drumul spre veșnicie. Sfinții sunt prietenii lui Dumnezeu, iar rugăciunea lor este sprijin, mângâiere, luminare și alinare pentru sufletul cel întristat și necăjit în anumite momente ale vieții.

La 1 octombrie 2016, Sfântul Ierarh Nectarie din Eghina, mare făcător de minuni și grabnic ajutător, a poposit la biserica Acoperământul Maicii Domnului din Bălcăuți și nu puține persoane, printre care mă număr și eu, i-au simțit ajutorul în momente de cumpănă: atunci când nimic din ce este material nu îți este de ajutor, ai nevoie doar de mila lui Dumnezeu. Și cine te poate apropia de Tatăl Ceresc, dacă nu Măicuța Domnului și Sfinții Lui.

„La tine vin Măicuță, la tine vin mereu...”

Părintele Cosmin mijlocește la întâlnirea credincioșilor cu sfinții lui Dumnezeu și mare este bucuria și răsplata când ceea ce faci pentru aproapele tău este spre zidire și mântuire. Totodată, din faptele părintelui reiese dăruirea și implicarea de a lăsa în urma sa lucruri nepieritoare, care vor rămâne ca mărturie urmașilor. Zicala populară „Omul sfințește locul!” i se poate atribui părintelui Cosmin fără a exagera câtuși de puțin.

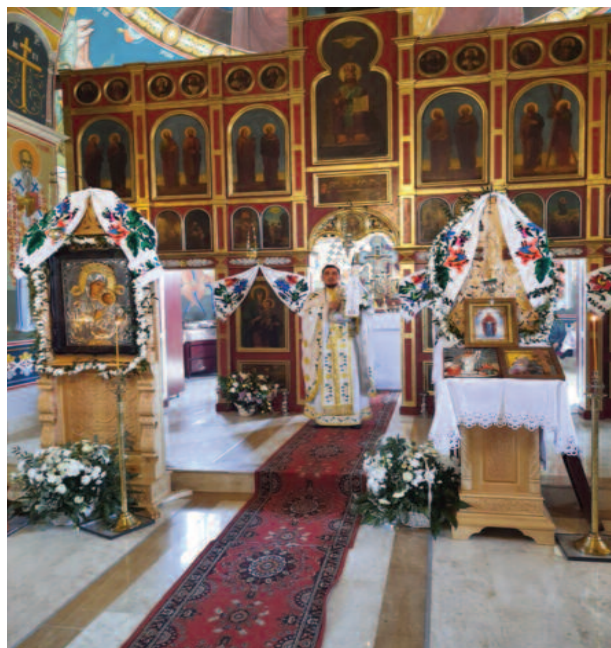
Mulțime multă, de toate vârstele și de diferite categorii sociale, a venit cu credință la Maica Domnului, cerându-i ajutorul și, în același timp, mulțumindu-i pentru sprijin și ocrotire. Sfântul Altar din biserica sfințită a fost deschis credincioșilor, pe parcursul a trei zile, și prin el au trecut toți cei dornici să-și sfințească viața și să fie cu Dumnezeu în toată vremea.

1 octombrie 2022 a constituit un moment înălțător pentru cei prezenți la rugăciune. Ca o mare familie, credincioșii s-au reunit în curtea bisericii, spre a da slavă și mulțumire lui Dumnezeu.

Maica Domnului, cu aceeași privire blândă și iubitoare de mamă, îi primea pe toți sub acoperământul său: „Fecioara astăzi, înainte stă în Biserică și cu cetele sfinților, nevăzut se roagă lui Dumnezeu, îngerii cu ierarhii se închină, și Apostolii cu Proorocii dănuiesc; că pentru noi roagă Născătoarea de Dumnezeu pe Dumnezeu Cel mai înainte de veci”. (Condac la Praznicul Acoperământului Maicii Domnului)

Voci melodioase, puternice, gingașe i-au dedicat versuri pline de emoție, nădejde și mulțumire. Sfânta Liturghie a fost înfrumusețată atât de corurile bisericesti din Negostina și din Bălcăuți, cât și de mlădițele comunității, elevii școlii noastre, care reflectă ecoul credinței în viitor.

Sub îndrumarea profesionistă a doamnei profesor Narcisa Cîrstea și din dorința mea sufle-

tească, aceea de a insufla elevilor evlavie față de Maica Domnului și de a le cultiva gustul pentru cântecele religioase în limba maternă ucraineană și în limba română, a fost creat un grup vocal, constituit din elevi care au răspuns pozitiv propunerii noastre.

Din punctul de vedere al cadrului didactic, doresc să menționez că este foarte bine și frumos atunci când relația profesor-elev se bazează pe o bună comunicare și respect reciproc. De aceea, trebuie să fim cu luare aminte și să cultivăm elevilor noștri credința mărturisitoare, deoarece ei sunt cei care se înalță și asigură continuitatea: „Ridica-voi ochii mei la ceruri / De unde va veni ajutorul meu / ajutorul meu de la Dumnezeu...”.

Un alt aspect important îl reprezintă cultivarea identității, iar religia și limba maternă constituie baza acesteia. Învățându-i pe copii să se roage în limba maternă, le deschidem sufletul și mintea.

Faptul că reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România, prin prezența dlui deputat Nicolae Miroslav Petrețchi și a dlui inspector Ilie Sauciuc, s-au numărat printre cei nominalizați ca binefăcători acestei acțiuni duhovnicești, nu poate decât să ne bucure că suntem în același duh...

Maica Domnului să ne fie călăuză și acoperământ!

Anca MAIDANIUC ȘTIUBIANU

A venit toamna

Timpul curge neostenit și, pe neașteptate, schimbă verdele copacilor în culorile toamnei: salcâmii se-nveșmăntează cu galbene salbe, se-aprind în zare cireșii, livezile-n depărtare sunt curcubeu de culoare. Doar gutuii rămuroși sunt încă verzi, dar încărcăți cu fructe mari, aurii. Iar oamenii adună recolta obținută prin truda dinspre primăvară până acum, în prag de toamnă.

În acest decor de poveste, în ultima zi din octombrie, la Școala Gimnazială Bălcăuți, a trecut în vizită Toamna. Elevii claselor a V-a, a VII-a și cei din clasa pregătitoare au împrumutat o fărâmă din frumusețea și mărinimia toamnei și au împodobit cu ea o sală de clasă. Coordonați de doamnele profesoare Anca Știubianu, Rodica Șoiman și Lăcrămioara Grigoriuc aceștia au realizat un colaj tematic

interdisciplinar în limba maternă ucraineană și în limba română. De asemenea, bobocii de a V-a au confecționat diverse obiecte cu materiale din natură și au realizat o expoziție cu vânzare, banii adunați fiind donați în contul unei asociații care ajută copiii bolnavi.

La finalul activității, toți cei prezenți la activitate au degustat bunătățile pregătite de părinții elevilor clasei a V-a.

Clipele se primenesc, timpul pășește spre iarnă. Copacii își vor pierde podoaba galbenă, pădurea va amuți, ploile vor izbi în rafale subțiri și tăioase, covorul de frunze va putrezi, afânând pământul mohorât și rece. Melancolia și tristețea ne cuprind, căci ne regăsim în cuvintele: „Până și cea mai frumoasă tufă de trandafiri arată ca o grămadă de vreascuri în ianuarie” (Arnhild Lauveng).

A venit toamna...

Convalia HREHORCIUC

SLUJBĂ ARHIEREASCĂ, LA PAROHIA GROPENI

Pe data de 5 noiembrie 2022, la Gropeni, un sat mic, cu populație majoritar ucraineană, care face parte din comuna Bălcăuți, județul Suceava, toată lumea cu smerenie și credință, purtând costume populare tradiționale specifice zonei, s-a adunat la biserică pentru a participa la o slujbă arhierescă oficiată de Părintele Damaschin Dorneanul, arhiepiscop vicar al Sucevei și Rădăuților, împreună cu un sobor mare de preoți. S-au adunat și mulți credincioși din satele învecinate.

Preotul paroh al bisericii ortodoxe din Gropeni, Ioan Cârstea, s-a jertfit și s-a ostenit mult pentru această mare sărbătoare, ocazie cu care au fost sfințite atât Casa de prăznuire din curtea bisericii, cât și alte lucrări de renovare în biserică. Satul Gropeni, deși este o localitate mică, are două biserici, una Greco-catolică (ucraineană) și una creștin ortodoxă, iar de data aceasta evenimentul s-a desfășurat la cea ortodoxă, o biserică micuță, dar foarte cochetă, îngrijită, curată și primitoare. Prima impresie pe care o ai când intri în curtea ei mică îți încântă privirea și-ți întărește convingerea că aici păstorește un foarte bun gospodar: curățenie exemplară atât înăuntru, cât și în jurul ei, flori de toamnă pe alei, iarba verde încă strălucește de curățenie, iar fiecare lucru este așezat cu mult bun gust și cu multă grijă la locul potrivit.

Sfânta Slujbă Arhierescă a început cu întâmpinarea Înalt preasfințitului părinte Damaschin Dorneanul, arhiepiscop vicar al Sucevei și Rădăuților, care a oficiat Sfânta Liturghie Arhierescă împreună cu un sobor de 15 preoți. Biserica a fost neîncăpătoare pentru așa o zi de mare sărbătoare, încât mulți credincioși au stat afară. Rugăciunile înăl-

țătoare, închinăciunile smerite și plecăciunile în fața Tronului cel Sfânt, în fața Altarului bisericesc au fost ascultate de Bunul Dumnezeu.

„Să facem lucrarea noastră și Dumnezeu va face lucrarea Sa. Când Dumnezeu coboară în inima noastră, El biruie diavolul și curăță răutățile pe care acesta ni le-a făcut. Biruința asupra diavolului este, de aceea, biruința lui Hristos în noi. Să facem ceea ce este omenește, adică să-l chemăm pe Hristos și El va face ceea ce ține de partea dumnezeiască” sunt cuvinte pline de învățătură rostite de către părintele Damaschin Dorneanul după citirea Sfintei Evanghelii, exemple de smerenie, iar credincioșii s-au bucurat de chipul și de zâmbetul blând al părintelui, care,

de fiecare dată, reușește să inspire multă credință în Tatăl Cereș, fiind mereu aproape de credincioși.

Părintele paroh al Bisericii Ortodoxe „Nașterea Maicii Domnului” din Gropeni este tânăr, la începutul carierei preoțești, mai întâi fiind profesor titular de religie la școlile comunei Bălcăuți. A continuat studiile la Facultatea de Teologie „Sf. Muce-

nița Filofteia” din Pitești, iar, în urmă cu patru ani, a fost investit ca preot la biserica din Gropeni. S-a dovedit un mare iubitor al lui Dumnezeu, iar credincioșii l-au primit cu multă dragoste și căldură în sânul lor. De aceea, la această Sfântă Liturghie Arhierescă, s-a dovedit a fi vrednic, fiind promovat în grad onorific de iconom stavrofor, primind în dar crucea, brâul și berdelnița, însemne ale credinței.

Toate aceste merite sunt îndreptățite, iar doamna preoteasă Narcisa Cârstea a fost și ea decorată cu „Ordinul Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava”, pentru implicarea sa deplină în activitatea bisericească și pentru că s-a aflat mereu în preajma părintelui. Împreună au o frumusețe de fetiță, de trei ani, deci este o mamă devotată. Doamna preoteasă Narcisa, care poartă nume de floare, este, în aceeași comună, profesoară de limbă ucraineană și de religie. A fost crescută cu frică de Dumnezeu, având un dar și un har pentru cântecul bisericesc, o voce minunată, ceea ce o face să insufle și elevilor săi dragoste creștinească. La Sfânta Liturghie, a fost invitat și grupul vocal al elevilor Școlii Bălcăuți, pe care îl coordonează, aceștia interpretând rugăciunea „Tatăl Nostru” în limba ucraineană, varianta lărgită și foarte mult apreciată. De asemenea, au mai interpretat alte două cântece creștine în limba ucraineană și două în limba română. Corul bisericii a fost la înălțime cu răspunsurile și cântările bisericești.

Fiind prima sâmbătă a lunii noiembrie, se pomenesc cei trecuți la veșnicie, este sâmbăta morților, de aceea, la final, s-a oficiat și o slujbă pentru cei adormiți întru Domnul.

Părintele Damaschin Dorneanul a binecuvântat bucatele pregătite, iar

toți credincioșii prezenți au primit pachete cu o gustare. Masa pregătită pentru preoți și pentru invitați, ca, de altfel, toate pachetele au fost sponsorizate de către Uniunea Ucrainenilor din România, care, de fiecare dată, vine în sprijinul ucrainenilor. Părintele Ioan Cârstea a mulțumit tuturor creștinilor pentru prezență, preoților care au participat activ la săvârșirea Sfintei Liturghii, în această minunată zi, aducând, totodată, mulțumiri și UUR, domnului deputat Nicolae Miroslav Petrechi și domnului Ilie Sauciuc, președintele Filialei Suceava a UUR.

Dacă îl ai mereu pe Dumnezeu în suflet și în inimă, ești binecuvântat și ajutat la orice nevoie. Așa cum profesorul, dascălul este modelator de suflete la școală, așa și preotul este modelator de suflete în biserică.

Am participat și eu la această minunată slujbă arhierescă și transmit sincere felicitări pentru dăruirea de care a dat dovadă părintelui Ioan Cârstea, doamnei preotese Narcisa și tuturor celor care s-au implicat în această frumoasă acțiune.

Felicia GRIGORAȘ

Noiembrie – de la vis la realitate, ecoul liniștit

Buimac privesc prin fereastră spre grădina casei. Pe-o noapte cu lună în creștere, sperietoarea, în plin Brumar, arată ca o un om sărac, atât e de sărmană. Deduc din această constatare faptul că singurătatea este pregnant vizibilă când o băgăm în seamă, dar devine ornamental de surprinzătoare, poleită cu vise desprinse din realitatea de dincolo de starea de somnie rutinată. E, totuși, această impresie – episodul cu sperietoarea – o imagine din viața de noapte a unei realități venită, probabil, dinspre miazăzi. Peste câteva ceasuri, se „clasifică”, fiind consemnată într-un triptic versatil (pozaș lirism) al unui notabil haijin.

Pentru ochiul anatomic, însă, organ de deservire imagistică (fiziologică) a omului de rând, impresia se evaporă ca aurora, deodată cu luna înspre zori când se șterge în dimineață ca o pată. Cel ce își primenește sufletește lumea interioară rămâne încredințat de adevărul că nimeni nu poate să rețină ori să dețină ceea ce se numește realitate, pe pământ. Deci, tot astfel, gândește în consecință că nimeni nu poate fi stăpânul unei sperietori, pe post de sclavă într-o grădină de pe lângă casa omului. Dincolo de asta, nici stăpân al măreției pe care un prunc adormit în

brațele mamei sale o împrăstie în jurul său nu poate fi, înafară de unul singur, Dumnezeu. E totdeauna nevoie de o subordonare din partea eului constatat. În primul rând, organele noastre de simț percep îndrăgind ceea ce Realitatea Adevărului lumii zidește; totul pe o Temelie turnată după planul lui Dumnezeu. Această-i adevărata Temelie a Realității Adevărului.

Când un om devenit OM își întoarce fața spre Dumnezeu, toate drumurile pe care le-ar apuca duc spre Dumnezeu. Sufletul „busolei” vii (din noi) ca ființe create este timpul ce ni s-a dat la naștere prin Sfântul Botez. Concret, din acel moment, nu ne putem rătăci, nici ascunde de Dumnezeu. Pe orice drum apucăm, Îl vom întâlni.

În aceeași ordine de idei: drumul de ieri și drumul de azi reprezintă o ingenioasă simbioză. Un ateu este propriul său „vagabond”. Săritori, să nu ne grăbim să-i căutăm un tovarăș de drum. Va fi în zadar. El și-a găsit în sine unul și-i mai de încredere decât altul pe care i l-ar da lumea. În perioada deplasărilor pe timp cu vreme cețoasă, mai ales, bine-i să nu ne

împrietenim cu așa-zisele „suflete tari”. Îmbăcate în obscurul iubirii de sine și al deșertăciunii, de fapt, ele reprezintă un pericol la drumul mare. Căci vicii de rang abscons ademenesc lumea încețoșată de păcate, dar virtutea – pe restul, doar că-s prea puțini. Cuvinte morale ca „rău” și „bine” rămân pe placul unora. Foarte mulți, însă, preferă abstractul noțiunilor, ca „drept” și „ordine”, care, de asemenea, ademenesc, dar virtutea – pe restul, doar că-s prea puțini. Cuvinte ca „libertate” și „răspundere” alunecă atât de dulce pe buze, încât se naște întrebarea: știm bine când și cum trebuie folosit șervețelul de masă?

Într-un context de terminologie socială, cel ce se conduce cu o înțelepciune venită de la trup și cel ce se lasă condus de înțelepciunea care vine din suflet trebuie să decanteze esența prevederii efectului, în oricare condiții, prevedere care-i mama înțelepciunii. Esențială la timp cuvenit este orientarea judecării drept, căci cine pierde poteca pierde și drumul. Drumurile pot fi anevoioase, deoarece arșița păcatelor dogorește cu flacăra arzătoare, iar fân-

tânile la margini de drum sunt rare. Apoi, vrăjmași de toate soiurile îți pot ieși în cale. Altfel spus, drumul Ierihonului biblic nu-i un basm alcătuit din o mie și una de întâmplări, ci e realitatea cea mai mișcătoare a vieții. Devenim firi înclinate să recunoaștem în plus rolul tovarășiei cu Acela Unul care a spus: „Iată eu sunt cu voi până la sfârșitul veacului”. Dar vai! – continuând ideea – cât de puțini caută această tovarășie, n-ajungând sărmanii să zărească împărăția mulțumirii... Măcar așa cum a zărit Moise, de departe, belșugul mult dorit al Canaanului.

Acestea sunt câteva adevăruri ca niște vii amintiri, trepte dintr-un urcuș de vis adevărat.

Pe oricare treaptă pășim, sufletul tresare, aude ecoul pașilor.

Ah, sufletul!... Prin urechi de ac, fir părlnic, se strecoară. Cu barca în legănări spre un țărm aparte ne petrecem visele.

Clavirul de altădată... Te-atingi de o clapă și-ascuți un concert-de-ecou liniștit.

Mihai MATEICIUC

Particularitatea Evangheliei după Ioan

În cuprinsul Noului Testament, există relatarea scrisă a patru evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan. Primele trei Evanghelii sunt numite de către exegeți sinoptice, deoarece se aseamănă între ele în ceea ce privește relatarea faptelor săvârșite de Mântuitor, completându-se reciproc. Evanghelia scrisă de ucenicul iubit, Ioan, este deosebită, fiind total diferită referitor la abordarea și relatarea minunilor pe care le-a făcut Iisus.

Evanghelia a IV-a se coboară în cele mai adânci latențe ale simbolismului, pentru a comunica astfel cea mai înaltă taină: cea a *veșniciei*. Prin modul în care ridică problemele oamenilor și oferă răspunsurile lui Dumnezeu, putem spune că Apostolul Ioan își selectează destinatarii și îi inițiază pentru a putea decanta din aparențe profunzimea esenței. Obiectivul lui și-a focalizat drept țintă partea cea mai sensibilă și mai „prăpăstioasă” a omului: sufletul. Acesta, prin înrudirea lui cu veșnicia, este singurul capabil să-l pătrundă pe Cel care vine de acolo și să ghicească subtilitățile demersului Său. Așadar, cel care se încumetă să purceadă la un dialog cu Hristos, având drept mijloc de comunicare limbajul ioaneic, trebuie să-și păstreze calmul chiar și atunci când lucrurile par absurde în ochii omului și să nu uite că totul este altceva decât ceea ce pare.

Ceea ce Matei, Marcu și Luca spun fățiș, Ioan spune prin semne și face aceasta mai mult decât prin simboluri. Evanghelia a IV-a folosește cuvântul grecesc *semm* (semion), și nu *simbol* pentru a defini faptele Mântuitorului care au menirea de a releva o parte a tainei Sale. Faptele Mântuitorului, în viziunea lui Ioan, sunt trimiteri spre sensurile profunde care nu ies cu ușurință și deodată la iveală și care trebuie citite în complexitatea sistemului de texte în care sunt încadrate. Ioan preferă semnul, și nu simbolul, pentru că acesta servește mai bine scopului său ce constă în dezbrăcarea trupului de materie, pentru a aduce în prim-plan calitatea esenței ei duhovnicești: este vorba de minimalizarea prezenței trupului carnal în favoarea celui spiritualizat, duhovnicesc, singurul, de altfel, care va rămâne și care va constitui dovada valorii noastre. Limbajul semnelor, ca mijloc preferențial de comunicare a marilor adevăruri, are avantajul de-a exprima progresul continuu al acestora fără însă a le putea epuiza, dar deschizând în fața omului orizontul nesfârșit al conținutului lor. Limbajul obișnuit, datorită rigidității lui poate doar să taie felii din realitate, să le disece cu precizie, fără însă a găsi punctul lor de unitate care este proiectat dincolo de imanență. Dacă înțelesul vorbelor Mântuitorului nu este promovat de la nivelul imediat de înțelegere spre cel simbolic, acesta se rezumă la sărăcia de sensuri pe care mintea umană este disponibilă să i le ofere. Simbolul se strecoară dincolo de *acum*-ul istoric, în *acum*-ul veșniciei.

Capitolele XIII-XVII din Evanghelia a IV-a sunt cele care subliniază cel mai evident caracterul complementar al acestei scrieri în raport cu Evangheliile sinoptice. Spre deosebire de varianta sinopticilor, Ioan propune o relatare cu scene mult mai dezvoltate, evenimentele pe care le-a selectat pentru a fi prezentate sunt mult mai detaliate, cu toate că mesajul duhovnicesc al Evangheliei nu poate fi nici epuizat și nici supus vreunei economii de cuvinte. Această minuțiozitate în

prezentarea evenimentelor reprezintă o urmare firească a conștientizării pe care o are Ioan asupra misiunii sale: aceea de a transmite adevărul întocmai.

Tot ceea ce este prezentat în cadrul istoriei are o corespondență în metaistorie, prin tainicul aferent pe care Ioan îl descoperă fiecărui segment al realității umane. Ioan este, de altfel, un maestru al deschiderii ferestrelor spre infinit, un priceput cunoscător al latențelor limbajului care solicită implicare din partea cititorului său.

Ioan are o perspectivă unică asupra rostului misiunii Cuvântului întrupat, o perspectivă ce se regăsește în toate episoadele parcursului Său, o perspectivă care conferă unitate intimă Evangheliei. Astfel, prin tot ceea ce relatează Ioan, el anticipează momentul crucii și, implicit, pe cel al Învierii, ca finalitate a misiunii pământești a Mântuitorului. Ioan nu pierde niciodată din vedere acest moment, a cărui înțelegere plenară o pregătește încă de la început.

Dacă, la sinoptici, taina Mântuitorului se revelează treptat, la Ioan, descoperim o nerăbdare pentru ca oamenii să vadă și să înțeleagă ceea ce s-a consumat în mijlocul lor și pentru ei. Astfel, la Ioan, Mântuitorul vorbește încă din primele zile despre: divinitatea Sa (In. I, 41,45,49), anunță timpul crucii (In. III,14), Învierea care-i va urma (In. II,19), Taina Botezului (In III, 5), pâinea euharistică pogorâtă din cer (In. VI, 51-58). Ioan nu urmărește să facă o expunere „tehnică” a modului în care s-a descoperit taina lui Hristos, ci el vrea să descopere taina însăși, întreaga profunzime și complexitate a acesteia, nu vrea o înțelegere progresistă din partea cititorului, ci el ni-L oferă pe Fiul lui Dumnezeu în toată măreția Lui. Temporalitatea în care se desfășoară narațiunea ioanică este una care iese de sub incidența timpului istoric, având o dimensiune care primează: actualitatea. Totul se desfășoară sub auspiciile imperative ale lui *acum*: Iisus este Mielul care ridică păcatele lumii (In. I,39), El este Cel ce vine din cer (In. III, 31), este pâinea cea vie care, consumată fiind, oferă viața veșnică (In. VI, 51). Toate aceste exprimări la timpul prezent încearcă să actualizeze și să permanentizeze lucrarea lui Hristos înviat, dar, în același timp, ele elimină atitudinea de distanțare pe care un cititor al zilelor noastre ar putea-o adopta, implicându-l activ în evenimentele care au orbitat în jurul persoanei Mântuitorului, dându-i sentimentul de percepere a unui adevăr viu, nu a unei constatări istorice.

Intenția lui Ioan este aceea de-a ne oferi posibilitatea unui tête-à-tête cu Hristos, la fel cum a avut femeia samarineancă sau Nicodim. De fapt, aceasta este adevărata dimensiune a vieții creștine: întâlnirea personală cu Hristos. Nu credem doar datorită mărturiei altora, ci, mai cu seamă, datorită experienței prezenței hristice în noi.

Faptele Mântuitorului nu rămân izolate doar în arealul temporal și spațial în care au fost săvârșite, iar destinatarii lor nu sunt doar Apostolii sau cei care au asistat efectiv la derularea lor, ci ele se adresează tuturor de pretutindeni și din totdeauna. Cuvintele și faptele hristice au vocația totalității și a universalității, ignorând orice fel de limitare și invitând la însușirea lor prin imitare.

Omul rememorează gesturile hristice arhetipale, iar prin repetabilitate le actualizează și le permanentizează. Astfel, Mântuitorul nu spală doar picioarele ucenicilor, ci și picioarele tuturor celor care, refuzând împotrivirea lui Petru, îi deschid ușa Celui ce bate și i se oferă, punând în fața lui Hristos firea umană denaturată pentru a fi reciclată, revalorificată de către Acesta. Tot ceea ce realizează Hristos prin îngenunchierea în fața noastră, pentru a ne curăți picioarele, fie că o numim Taina Botezului, fie cea a Pocăinței sau a Euharistiei, trebuie perpetuat prin Taina Iubirii. Acesta este mesajul ascuns în spatele evidentului. Mântuitorul, prin spălarea picioarelor, nu face doar dovada adâncii Sale smerenii, ci, mai cu seamă, dovada infinitei Sale iubiri. Între aceste realități care se cheamă reciproc, se revelează Dumnezeu Sa. Dragostea este singura cale prin care se putea realiza revelația deplină, deoarece din dragoste i s-au descoperit toate omului.

pr. dr. Ioan IURCEA

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-șef:
Ioan Herbil

Redactor:
Ștefania Pietreanu

Tehnoredactare și culegere:
Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la
Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210